ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ἡ προσευχή μας

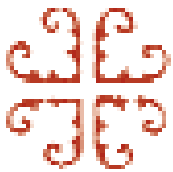
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2014

Ἡ προσευχή μας

Σειρά: «Ἐνοριακὲς Πανηγύρεις» ἀρθμ. 14

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ἡ προσευχή μας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2014

Ἡ προσευχή μας

Κείμενον:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Copyright: Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Φορμίωνος 83, 161 21 Καισαριανή
Τηλ. 210 72.24.123
www.imkby.gr (e-mail) info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-70-5

Περιεχόμενα

Πρόλογος 9

Α΄. Μὲ ποιό τρόπο ἀπαντᾶ ὁ Θεὸς
στὶς προσευχές μας 17

Β΄. Ποιά γεγονότα συνέβησαν
τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς 25

Γ΄. Καταστάσεις ποὺ ἀντιμετωπίζουμε
μὲ τὴν προσευχή..... 29

Δ΄ Ὅτι πρέπει νὰ προσευχόμαστε
μὲ παρρησία *«ἐνώπιον πάντων»* 35

Ε΄. Τόποι καὶ τρόποι προσευχῆς..... 43

ΣΤ΄. Ὑποδειγματικὴ προσευχή 45

Ζ΄. Ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ 47

Η΄. Ἡ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας..... 51

Θ΄. Περιστατικὰ τῆς δυνάμεως
τῆς προσευχῆς 55

Ι΄. Ἀνθολόγιο Πατερικῶν διδασκαλιῶν
γιὰ τὴν προσευχή..... 67

Ἐπίλογος 87

Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ
Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ
διὰ πρεσβειῶν
τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου
καὶ πάντων τῶν Ἁγίων
ἐλέησον καὶ σῶσον
ἡμᾶς.

Πρόλογος

Οἱ πιστοὶ ποὺ κατοικοῦν στὰ ὅρια μιᾶς συγκεκριμένης γεωγραφικῆς περιοχῆς συγκροτοῦν τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα ποὺ ἀποκαλεῖται Ἐνορία, ποὺ ἔχει κέντρο της τὸν Ἐνοριακὸ Ἱερὸ Ναό.

Οἱ Ἐνορίες συγκροτοῦν τὴν Μητρόπολι ἢ τὴν Ἀρχιεπισκοπή, ἢ τὴν Ἐπισκοπὴ ἀναλόγως τοῦ συστήματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ποὺ ὑφίσταται σὲ κάθε περιοχή.

Οἱ Μητροπόλεις, οἱ Ἀρχιεπισκοπές, οἱ Ἐπισκοπὲς συγκροτοῦν εἴτε τὸ Πατριαρχεῖο εἴτε τὴν Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία ἀναλόγως καὶ πάλι τοῦ ἐφαρμοζομένου συστήματος ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως.

Ὅλες μαζὶ ἀπὸ κοινοῦ οἱ ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες καὶ δομὲς καὶ ἡ κάθε μία ἀποτελοῦν τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

Ἡ Ἐκκλησία στὸ σύνολό Της καὶ ἡ κάθε μία ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα καὶ ἑπομένως καὶ ἡ Ἐνορία ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ ποὺ ἀναφέρονται στὸ σύμβολο τῆς πίστεώς μας.

«Πιστεύω... εἰς Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν»

1. *Τὴν ἑνότητα* ποὺ ἐξασφαλίζεται:

α΄. Ἀπὸ τὴν κοινὴ πίστι, ποὺ δὲν ἐπιδέχεται αὐθαίρετες διαφοροποιήσεις.

β΄. Ἀπὸ τὴν ἕνωσί τους, μέσω τῶν ἱερῶν Μυστηρίων μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό, ὁ Ὁποῖος ἐπειδὴ εἶναι ἑνωμένος μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα ἑνώνει καὶ τοὺς πιστοὺς ποὺ εἶναι ἑνωμένοι μαζί Του, μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα.

γ΄. Μὲ τὴν κοινὴ προσευχή, τὴν κοινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔχει κέντρο της τὴν θεία Εὐχαριστία, στὴν ὁποία συμμετέχουν οἱ πιστοὶ ποὺ συγκροτοῦν τὴν Ἐκκλησία.

δ΄. Μὲ τὴν συμμετοχή τους στὴν ἐνοριακὴ ζωή.

Ἑπομένως ἡ Ἐνορία αὐτὸν τὸν σκοπὸ ὑπηρετεῖ, νὰ ἑνώσει τὰ μέλη της, ποὺ εἶναι οἱ πιστοὶ ποὺ κατοικοῦν στὴν συγκεκριμένη γεωγραφικὴ περιοχὴ μὲ τὸν Χριστό.

Ἑνούμενοι οἱ πιστοὶ μὲ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ χριστοποιοῦνται, ἀποκτοῦν δηλαδὴ τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ ἰδιώματα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ καθίστανται υἱοὶ κατὰ Χάρι. *«Κληρονόμοι μὲν Θεοῦ. συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ»*[1].

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ΜΙΑ. Δὲν ὑπάρχουν πολλὲς

1. Πρὸς Ρωμαίους η΄ 17.

Ἐκκλησίες, ὅπως καὶ ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ΕΝΑΣ, ποὺ εἶναι ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας δηλαδὴ ὅλων τῶν πιστῶν καὶ καθενὸς πιστοῦ.

*

2. *Τὴν ἁγιότητα* κατὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ *«ἅγιοι γίνεσθε ὅτι ἅγιος εἰμί»*[2], *«καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς»*[3].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴν σταυρική Του θυσία καὶ τὸν ἑκούσιο θάνατό Του καθάρισε τὴν Ἐκκλησία *«μὴ ἔχουσα σπίλον ἢ ρυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων»*[4]. Οἱ πιστοὶ ὀφείλουν νὰ ἀγωνίζονται γιὰ τὸν προσωπικό τους ἁγιασμό *«ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνη ἐν φόβῳ Θεοῦ»*[5].

Γι᾽ αὐτὸ ὅσοι ἁμαρτάνουν καὶ κηλιδώνουν, ρυπαίνουν τὴν ψυχή τους ἀπὸ τὴν ἐνέργεια τῶν παθῶν, ὀφείλουν νὰ καθαρθοῦν μὲ τὴν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ ἐνεργεῖ στὰ ἅγια Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ περιγράφεται ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη στὴν Ἀποκάλυψι, ὅτι εἶναι ὁ Θεὸς νὰ συγκροτήσει τὸν λαό Του ποὺ θὰ εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ θὰ Τὸν λατρεύει δοξολογώντας Τον, εὐχαριστώντας Τον, ὑμνώντας Τον καὶ στὸν ὁποῖο θὰ ἐπιτρέπει νὰ συμμετέχει στὴν ἁγία καὶ ἔνδοξι καὶ ἀθάνατη ζωή Του.

2. Α΄ Πέτρου α΄ 16.
3. Πρὸς Κορινθίους Β΄ στ΄ 17.
4. Πρὸς Ἐφεσίους ε΄ 27.
5. Πρὸς Κορινθίους Β΄ ζ΄ 1΄.

3. *Τὴν καθολικότητα* ποὺ δείχνει τὴν δυναμικὴ τῆς Ἐκκλησίας νὰ συμπεριλαμβάνει πάντα ἄνθρωπο ἐρχόμενο στὸν κόσμο ὅπου *«οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»*[6].

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦνται τὴν σωτηρία καὶ νὰ συμπεριληφθοῦν στὸν λαὸ τοῦ Θοῦ.

Τὴν παγκοσμιότητα τῆς Ἐκκλησίας προκήρυξαν οἱ Προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ὑπηρέτησαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς ποὺ βαπτίσθηκαν *«Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ Ἀσίαν»*[7] καὶ συγκρότησαν τὴν πρώτη κοινότητα τῶν πιστῶν στὰ Ἱεροσόλυμα.

*

4. *Τὴν ἀποστολικότητα* ποὺ φανερώνει τὴν γνησιότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ζωῆς, ὅτι προέρχεται ἢ βασίζεται σὲ ὅσα δίδαξαν οἱ Ἀπόστολοι ποὺ εἶναι ἀψευδεῖς μάρτυρες τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μᾶς βεβαιώνουν γιὰ ὅσα δίδαξε, ἔζησε καὶ ἔπραξε ὁ Λυτρωτὴς καὶ Σωτήρας μας[8].

6. Πρὸς Γαλάτας γ΄ 28.
7. Πράξεων β΄ 9.
8. Α΄ Ἰωάννου α΄ 1-10.

Σ᾽ αὐτὴ τὴ μαρτυρία τῶν Ἀποστόλων στηρίζονται τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία, τὴν ὁποία ἑρμήνευσαν ἁπλανῶς οἱ ἅγιοι καὶ θεοφόροι Πατέρες στὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους, ποὺ ἑρμήνευσαν καὶ καθόρισαν τὸ περιεχόμενο τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ κάθε Ἐνορία καὶ κατ᾽ ἐπέκτασι κάθε ἐκκλησιαστικὴ δομὴ ἀποτελεῖ τέλεια καὶ πλήρη Ἐκκλησία, ἀνεξάρτητα τὴν ποσότητα τῶν πιστῶν, ἐὰν εἶναι λίγοι ἢ πολλοί. Μὲ τὴν ζωή της ἑνώνει τοὺς πιστοὺς μὲ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Στὴν Ἐνορία τους οἱ πιστοὶ προσεύχονται, καθαρίζουν τὴν ψυχή τους ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες, ἀγωνίζονται ὅλοι μαζὶ ἐναντίον τῶν παθῶν, οἰκοδομοῦνται, διδάσκονται καὶ ἁγιάζονται σ᾽ ὅλη τὴν ζωή τους ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ γεννιοῦνται μέχρι τὴν ὥρα τῆς ἐξόδου τους ἀπὸ τὸν παρόντα κόσμο. Ἡ Ἐνορία ὑποδέχεται τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν γέννησί του μὲ εὐχὲς καὶ εὐλογίες. Στὴν Ἐνορία βαπτίζεται, λαμβάνει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, συγχωροῦνται οἱ ἁμαρτίες του, κοινωνεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, εὐλογεῖται, διδάσκεται τὴν πίστι καὶ τὴν σώζουσα ἀλήθεια, ἐνισχύεται μὲ τὴν προσευχή, βιώνει τὴν ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν του καὶ ἀπὸ τὴν Ἐνορία, ὅταν συμπληρώσει τὸν χρόνο τῆς ἐπὶ γῆς παροικίας του ἀναχωρεῖ γιὰ τὴν οὐράνια πατρίδα συνοδευόμενος ἀπὸ τὶς προσευχὲς καὶ τὶς εὐχὲς ὅλης τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας.

Συνεπῶς οἱ πιστοὶ ποὺ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν Ἐνορία τους διακόπτουν τὸν πνευματικὸ δεσμό τους μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ποὺ δὲν ἀναπληρώνεται, δὲν ἀποκαθιστᾶται μὲ κανένα ἄλλο τρόπο, παρὰ μόνο μὲ τὴν ἐπιστροφή τους στὴν Ἐκκλησία.

Ἡ πανήγυρις τοῦ Ἐνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ποὺ εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς μνήμης τοῦ προστάτου Ἁγίου τῆς Ἐνορίας συγκαλεῖ τὰ μέλη τῆς Ἐνορίας σὲ πανηγυρικὴ ἑορταστική, εὐχαριστιακὴ σύναξι γιὰ νὰ δοξολογήσουν, νὰ εὐχαριστήσουν, νὰ ὑμνήσουν ὅλοι μαζὶ τὸν Τριαδικὸ Θεό, νὰ τιμήσουν τὸν ἅγιο προστάτη τους καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ μεσιτεύει γι᾽ αὐτούς.

Ἡ Ἐνορία γιὰ νὰ τονώσει αὐτὴ τὴν πνευματικὴ σχέσι τῶν μελῶν της μὲ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ προσφέρει σ᾽ ὅλους αὐτὴ τὴν μικρὴ μελέτη γιὰ τὴν προσευχή, δῶρο πνευματικῆς οἰκοδομῆς καὶ ἐκφράσεως εὐγνωμοσύνης γιὰ ὅσα προσφέρουν οἱ πιστοὶ στηρίζοντας μὲ τὴν ἀγάπη τους ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ τὴν ἀποστολή της καὶ τὴν διακονία της.

Μὲ πατρικὲς εὐχές

Ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

Ἔγραφα στὴν Καισαριανὴ τὴν 17η Ἰουλίου 2014
Ἑορτὴ τῆς ἁγίας ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Μαρίνης.

Ὁ πιστὸς μὲ τὴν προσευχή του ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Ἐπουράνιο Πατέρα Του, «*ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ*».

Μελετώντας τὴν Ἁγία Γραφὴ μαθαίνουμε:

Μὲ ποιό τρόπο ἁπαντᾶ ὁ Θεὸς στὶς προσευχές μας.

Ποιά γεγονότα συνέβησαν τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς.

Καταστάσεις ποὺ ἀντιμετωπίζουμε μὲ τὴν προσευχή.

Ὅτι πρέπει νὰ προσευχόμαστε μὲ παρρησία «*ἐνώπιον πάντων*», νὰ μὴν κρύβουμε ὅτι εἴμαστε πιστοί.

Τοὺς τόπους καὶ τοὺς τρόπους τῆς προσευχῆς.

Ποιά εἶναι ἡ ὑποδειγματικὴ προσευχή.

Τὴν προσευχὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

Τὴν προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Περιστατικὰ τῆς δυνάμεως τῆς προσευχῆς.

Στὸ τέλος παρατίθεται Ἀνθολόγιο Πατερικῶν διδασκαλιῶν γιὰ τὴν προσευχή, ποὺ βοηθοῦν τὸν πιστὸ νὰ προσεύχεται.

Παναγία Τριάς, τό ὁμοούσιον
κράτος, ἡ ἀδιαίρετος βασιλεία,
ἡ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰτία,
εὐδόκησον δὴ καὶ ἐπ᾽ ἐμοὶ τῷ
ἁμαρτωλῷ· στήριξον, συνέτισον
τὴν καρδία μου, καὶ πᾶσαν
περίεδέ μου τὴν βεβηλότητα·
φώτισόν μου τὴν διάνοιαν,
ἵνα διὰ παντὸς δοξάζω, ὑμνῶ,
προσκυνῶ καὶ λέγω·
Εἷς Ἅγιος, εἷς Κύριος,
Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν
Θεοῦ Πατρός.
Ἀμήν.

Α΄. Μὲ ποιό τρόπο ἀπαντᾶ ὁ Θεὸς στὶς προσευχές μας.

Ὁ ἄνθρωπος προσευχόμενος παρακαλεῖ τὸν Θεὸ Πατέρα γιὰ διάφορα θέματα. Ὁ Θεὸς ἀπαντάει στὴν προσευχή μας μὲ τρεῖς τρόπους.

Ἂς μελετήσουμε αὐτοὺς τοὺς τρόπους.

1. Περιπτώσεις ποὺ ὁ Θεὸς ἀπάντησε «ΝΑΙ».

α΄. Ὅταν ὁ Πέτρος καταποντιζόνταν καὶ φώναξε στὸν Κύριο «*Κύριε, σῶσέ με*»[1], ὁ Κύριος ἔσπευσε καὶ ἔσωσε τὸν Πέτρο ἀπὸ τὸν πνιγμό.

β΄. Ὅταν ἕνας λεπρὸς ἀπελπισμένος ζήτησε ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ τὸν καθαρίσει. «*Κύριε, ἂν θέλεις, μπορεῖς νὰ μὲ καθαρίσεις*»· ὁ Κύριος ἀμέσως τὸν καθάρισε ἀπὸ τὴν λέπρα «*θέλω, καθαρίσθητι, καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη*»[2].

1. Ματθαίου ιδ΄ 30-31.
2. Ματθαίου η΄ 3.

γ΄. Ὅταν ἕνας ἀπελπισμένος πατέρας παρακάλεσε τὸν Κύριο· *«ἀλλ᾽ εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς»*· ὁ Κύριος τὸν ρώτησε· *«εἰ δύνασαι πιστεῦσαι πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι»*[3], ὑποδεικνύοντάς του, ὅτι ὅταν πιστεύεις, μπορεῖς νὰ κατορθώσεις τὰ πάντα.

δ΄. Ὅταν ἕνας ταλαιπωρημένος πατέρας παρακάλεσε τὸν Κύριο: *«Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν»*[4]· ὁ Κύριος ἐκπλήρωσε τὸ αἴτημά του.

ε΄. Ὅταν οἱ Σαμαρεῖτες μετὰ ἀπ᾽ ὅσα τοὺς εἶπε ἡ γυναίκα *«παρεκάλουν αὐτὸν νὰ μείνῃ παρ᾽ αὐτοῖς»*[5]· ὁ Κύριος ἔμεινε ἐκεῖ δύο ἡμέρες.

στ΄. Ὅταν ἡ προφήτιδα Ἄννα προσευχόταν στὸν Κύριο καὶ ἔλεγε: «Κύριε, Κύριε καὶ Θεὲ τῶν Δυνάμεων ἐὰν προσέξεις μὲ εὐμένεια στὴν ταπείνωσι καὶ θλῖψι τῆς δούλης σου καὶ μὲ ἐνθυμηθεῖς καὶ μοῦ χαρίσεις υἱό, θὰ σοῦ τὸν ἀφιερώσω, γιὰ νὰ διακονεῖ ἐνώπιόν σου»[6], ὁ Κύριος τῆς ἔδωσε τὸν Σαμουήλ.

ζ΄. Ὅταν τὴν ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως οἱ μαθητές, ποὺ ἐπορεύοντο πρὸς Ἐμμαούς *«παρεβιάσαντο αὐ-*

3. Μάρκου θ΄ 23.
4. Ματθαίου ιζ΄ 15.
5. Ἰωάννου δ΄ 40.
6. *«Ἀδωναῖ Κύριε Ἐλωὲ Σαβαώθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου καὶ μνησθῇς μου καὶ δῷς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου»* (Α΄ Βασιλειῶν α΄ 11).

τὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν»· ὁ Κύριος *«εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς»*[7].

η΄. Ὅταν οἱ Γαδαρηνοὶ μετὰ τὴν θεραπεία τοῦ δαιμονισμένου *«Τὸν παρεκάλεσαν ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπ' αὐτούς»*[8], ὁ Κύριος ἀνεχώρησε ἀπὸ τὴν χώρα τους.

Συμπέρασμα: Ὁ Κύριος λέει «ΝΑΙ» στὴν προσευχή σου ὅταν:

- Τοῦ ζητᾶς νὰ σὲ σώσει.
- Προσεύχεσαι γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ παιδιοῦ σου, τῶν οἰκείων σου ἢ τῶν ἀδελφῶν σου.
- Τὸν παρακαλεῖς νὰ σὲ καθαρίσει πνευματικά.
- Ἀποζητᾶς τὴν παρουσία Του.
- Τοῦ ζητᾶς νὰ σοῦ δώσει γιὰ νὰ Τοῦ τὸ προσφέρεις στὸ ἔργο Του.
- Τὸν καλεῖς κοντά σου.

2. Περιπτώσεις ποὺ ὁ Θεὸς ἀπάντησε «ΟΧΙ».

Αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν τὸ αἴτημα εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ θέλημά Του.

Εἶπε «ΟΧΙ»:

α΄. Στὴν μητέρα τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, ποὺ Τοῦ ζήτησε νὰ καθίσουν οἱ υἱοί της στὰ δεξιά Του καὶ στὰ ἀριστερά Του. Δὲν ἱκανοποίησε τὴν φιλοδοξία της[9].

7. Λουκᾶ κδ΄ 29.
8. Μάρκου ε΄ 17.
9. Ματθαίου κ΄ 21.

β΄. Στοὺς Μαθητές Του, ὅταν Τοῦ εἶπαν, *«ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους»*[10], διῶξε τοὺς ὄχλους, ὁ Κύριος εἶπε, ὅτι οἱ ὄχλοι θὰ μείνουν ἐδῶ. Ἐγὼ θὰ κάμω τὸ θαῦμα καὶ σεῖς θὰ τοὺς ὑπηρετήσετε.

γ΄. Στοὺς ἀπίστους Ἰουδαίους, ὅταν Τοῦ ζήτησαν νὰ κάνει θαῦμα γιὰ νὰ πιστέψουν σ᾽ Αὐτόν, *«διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν»*, ὁ Κύριος ἀρνήθηκε καὶ εἶπε *«γενεὰ πονηρά καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου»*[11].

δ΄. Στὸν Γαδαρηνό, ὅταν Τὸν παρεκάλεσε νὰ Τὸν ἀκολουθήσει γιὰ νὰ μένει μαζί Του, τοῦ ἀρνήθηκε καὶ *εἶπε «πήγαινε», «Πορεύθητι καὶ διηγοῦ»*[12]. Σοῦ ἀναθέτω ἄλλη ἀποστολή.

ε΄. Στοὺς Μαθητές Του κατὰ τὴν Μεταμόρφωσι, ὅταν τοῦ εἶπαν καλὸ εἶναι νὰ μείνουμε ἐδῶ, δὲν δέχθηκε, ἀλλὰ τοὺς κατέβασε ἀπὸ τὸ ὄρος, σὰν νὰ ἔλεγε κατεβεῖτε στὸν κόσμο. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἔργο[13].

στ΄. Σὲ τρεῖς μαθητές Του, ποὺ ζήτησαν *«ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτα»*, εἶπε ἀφῆστε τα ὅλα, καὶ ἀκολουθῆστε με ἀμέσως.

Ὁ πρῶτος Τοῦ ζήτησε νὰ τὸν ἀκολουθήσει γιὰ νὰ βολευτεῖ στὴν ζωή του[14].

10. Ματθαίου ιδ΄ 15.
11. Ματθαίου ιβ΄ 39.
12. Μάρκου ε΄ 18-19.
13. Μάρκου θ΄ 5.
14. Λουκᾶ θ΄ 57-58.

Ὁ δεύτερος τοῦ ζήτησε πρῶτα νὰ πάει νὰ θάψει τὸν πατέρα του[15].

Ὁ τρίτος ν᾽ ἀποχαιρετήσει τοὺς δικούς του[16].

Οἱ Ναοὶ εἶναι γεμᾶτοι ἀπὸ πιστοὺς μὲ μοιρασμένες καρδιές.

Ἀπ᾽ αὐτὸ συμπεραίνεται ὅτι ὁ Κύριος ζητεῖ τέλεια αὐταπάρνησι.

ζ΄. Στὸν Πέτρο, ποὺ Τοῦ συνέστησε νὰ ἀποφύγει τὸν θάνατο στὸ Σταυρὸ καὶ τοῦ εἶπε· Κύριε, δὲν πρέπει νὰ γίνει τοῦτο σ᾽ Ἐσένα. *«Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο»* ὁ Κύριος ἀρνήθηκε τὴν προτροπή του καὶ τοῦ εἶπε μὲ αὐστηρότητα, φύγε ἀπὸ τὸν δρόμο μου· *«ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ»*[17].

η΄. Στὸν ἀπόστολο Παῦλο, ὅταν Τὸν παρακάλεσε νὰ τοῦ πάρει τὸν σκόλοπα, εἶπε: *«ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου»*[18]. Δηλαδή, ἀρκέσου στὴν χάρι ποὺ σοῦ δίνω γιὰ νὰ σὲ ἐνισχύσω.

Συμπέρασμα: Ὁ Κύριος λέγει «ΟΧΙ»:

* στὶς κοσμικὲς δόξες,
* στὴν ἀποξένωσι ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο,
* στὴν ἡρώδειο περιέργεια,
* στὸν πνευματικὸ ἀναχωρητισμό,
* στὴν ἐκκλησιαστικὴ νωχελικότητα,

15. Λουκᾶ θ΄ 59-60.
16. Λουκᾶ θ΄ 61-62.
17. Ματθαίου ιστ΄ 22.
18. Πρὸς Κορινθίους Β΄ ιβ΄ 9.

* νὰ ἔχει τὴν δεύτερη θέσι στὴν ζωή μας,
* στὸν χριστιανισμὸ χωρὶς σταυρό.

3. Περιπτώσεις ποὺ ὁ Θεὸς ἀπήντησε «ΠΕΡΙΜΕΝΕ» καὶ ποὺ σημαίνει, ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη γιὰ περισσότερη ὡρίμανσι.

α΄. Εἶπε «ΠΕΡΙΜΕΝΕ» στὸν ὁρμητικὸ Πέτρο, ποὺ τοῦ ζήτησε ἄκαιρα τὸ μαρτύριο.

«Λέγει σ᾽ Αὐτὸν ὁ Σίμων Πέτρος: Κύριε, ποῦ πηγαίνεις; Τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἰησοῦς: ὅπου ἐγὼ πηγαίνω, ἐσὺ δὲν μπορεῖς τώρα νὰ μὲ ἀκολουθήσεις. Ὕστερα δέ, ἀφοῦ τελειώσεις τὴν ἀποστολή σου, θὰ μὲ ἀκολουθήσεις Τοῦ λέγει ὁ Πέτρος: Κύριε, γιατί δὲν μπορῶ τώρα νὰ σὲ ἀκολουθήσω; Εἶμαι ἕτοιμος καὶ τὴν μεγαλύτερη θυσία νὰ προσφέρω καὶ τὴν ζωή μου νὰ θυσιάσω πρὸς χάριν σου, ἐὰν ἔτσι δὲν θὰ χωρισθῶ ποτὲ ἀπό σέ. Τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἰησοῦς: τὴν ζωή σου θὰ θυσιάσεις πρὸς χάριν μου; Σὲ διαβεβαιώνω ὅτι αὐτὴ τὴν νύκτα δὲν θὰ λαλήσει ὁ πετεινός, μέχρις ὅτου μὲ ἀπαρνηθεῖς τρεῖς φορές»[19].

Ὁ Κύριος σταυρώθηκε. Ὁ Πέτρος συνέχισε τὴν

19. «*Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς*» (Ἰωάννου ιγ΄ 36-38).

ἀποστολή του καὶ ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα σταυρώθηκε κι αὐτός.

«Παιδιά μου, ἀγαπημένα μου παιδιά, λίγο ἀκόμη θὰ εἶμαι μαζί σας. Καὶ ὅπως εἶπα στοὺς Ἰουδαίους, ἐκεῖ ποὺ πηγαίνω ἐγώ, δὲν μπορεῖτε σεῖς νὰ ἔρθετε, τὸ ἴδιο λέγω καὶ σὲ σᾶς τώρα, ὅτι δηλαδὴ θὰ μὲ ἀναζητήσετε, ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ εὕρετε, διότι ἐγὼ θὰ εἶμαι στοὺς οὐρανούς, ἐνῶ σεῖς θὰ εὑρίσκεσθε γιὰ ἀρκετὸ ἀκόμη χρονικὸ διάστημα στὴν γῆ, γιὰ νὰ κηρύξετε ὡς ἀπόστολοί μου τὴν σωτηρία στοὺς ἀνθρώπους»[20].

β΄. Εἶπε στὸν Συμεών «ΠΕΡΙΜΕΝΕ» μὲ ζωὴ ἁγιότητας *«καὶ ἦν κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου»*[21].

γ΄. Εἶπε «ΠΕΡΙΜΕΝΕ» στὸν Μωυσῆ. Ἀπὸ τότε ποὺ νόμιζε, ὅτι οἱ ἀδελφοί του θὰ τὸν ἐδέχοντο ὡς ἀρχηγό, μέχρι τότε ποὺ τοῦ ἀνέθεσε ὁ Θεὸς τὴν ἀρχηγία, πέρασαν 40 χρόνια[22].

δ΄. Εἶπε «ΠΕΡΙΜΕΝΕ» στὸν Κορνήλιο· στὶς προσευχὲς τοῦ Κορνηλίου μέχρι νὰ στείλει τὸν Πέτρο, ἀφοῦ πρῶτα τὸν προετοίμασε[23].

20. *«Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι»* (Ἰωάννου ιγ΄ 33).

21. Λουκᾶ β΄ 26.

22. Πράξεων ζ΄ 20-34.

23. Πράξεων ι΄.

ε΄. Εἶπε «ΠΕΡΙΜΕΝΕ» στὸν Ἰώβ. Τοῦ συνέστησε τὴν ἀνάγκη *«μὴ ἀθυμήσῃς ἐλεγχόμενος ἀπὸ τὸν Κύριο»*[24].

Ὁ Ἰὼβ μέσα ἀπὸ τὶς δοκιμασίες του προσευχόταν: «Ἰδοὺ μακάριος ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖο ἐλέγχει ὁ Κύριος. Γι᾽ αὐτὸ μὴ καταφρονήσεις τὴν παιδαγωγία τοῦ Παντοδύναμου, διότι αὐτὸς πληγώνει καὶ ἐπιδένει, καὶ τὰ χέρια Του ἰατρεύουν»[25].

στ΄. Ξανάπε «ΠΕΡΙΜΕΝΕ» στὸν Δαβίδ, ὅταν ὁμολόγησε, ὅτι ἀτόνησε κράζοντας, ὅτι ὁ λάρυγγάς του ξεράθηκε καὶ τὰ μάτια του ἀπέκαμαν περιμένοντας τὸν Θεό Του[26].

Ὁ Δαβὶδ δηλώνει ὅτι παρὰ ταῦτα ἀνέμεινα (ἐγὼ καὶ οἱ προσευχές μου) μὲ ὑπομονὴ τὸν Κύριο καὶ ἔδωκε προσοχὴ σὲ μένα καὶ ἄκουσε τῆς κραυγῆς μου. *«Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον, καὶ προσέσχε μοι καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου»*[27].

Συμπέρασμα: Κάθε ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπάντησις ἀγάπης.

24. Παροιμιῶν γ΄ 11.

25. «*Μακάριος δὲ ἄνθρωπος, ὃν ἤλεγξεν ὁ Κύριος, νουθέτημα δὲ Παντοκράτορος μὴ ἀπαναίνου· αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν· ἔπαισε, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἰάσαντο*» (Ἰὼβ ε΄ 17, 18).

26. Ψαλμοῦ ξθ΄ 4.

27. Ψαλμοῦ λθ΄ 1.

Β΄. Ποιά γεγονότα συνέβησαν τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς.

Συμβαίνει νὰ λέμε· τοῦ συνέβη ἐνῶ κολυμποῦσε· τοῦ συνέβη ἐνῶ ἐργαζόταν· τοῦ συνέβη ἐνῶ βάδιζε. Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἀναφέρει γεγονότα, τὰ ὁποῖα συνέβησαν κατὰ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς, ὅπως:

«Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον»[1].

Θὰ μελετήσουμε ὡρισμένα περιστατικά.

«Ἦσαν δὲ στὴν Ἀντιόχεια, μέλη τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας, μερικοὶ προφῆτες καὶ διδάσκαλοι καὶ ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Συμεών, ποὺ ἐλέγετο καὶ Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος καὶ ὁ Μαναήν, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀνατραφεῖ μαζὶ μὲ τὸν τετράρχη Ἡρώδη καὶ ὁ Σαῦλος. Ἐνῶ δὲ αὐτοὶ πρόσφεραν τὴν λατρεία τους πρὸς τὸν Κύριο καὶ νήστευαν, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο· ξεχωρίστε μου ἀμέσως τὸν Βαρνάβα καὶ τὸν Σαῦλο

1. Λουκᾶ θ΄ 18.

γιὰ τὸ ἔργο, γιὰ τὸ ὁποῖο ἐγὼ τοὺς ἔχω προσκαλέσει»[2].

Συμπέρασμα: Τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς θὰ σοῦ μιλήσει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

Ἡ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας.

☆ *«Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας»*[3].

Συμπέρασμα: Μὲ τὴν προσευχὴ θὰ διαλυθοῦν οἱ δυσκολίες.

☆ *«Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν»*[4].

Συμπέρασμα: Κατὰ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἔχουμε ἀποκάλυψι τοῦ Κυρίου καὶ κοινωνία μὲ τὸν Θεό.

☆ «Ἐνῶ ἐπίσης ἐγὼ συνέχιζα ἀκόμη νὰ μιλάω πρὸς τὸν Θεὸ προσευχόμενος, ἰδού! ὁ ἄνδρας Γα-

2. *«Ἦσαν δέ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ ἐπικαλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος, λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς»* (Πράξεων ιγ΄ 1-2).

3. Πράξεων δ΄ 31.

4. Μάρκου θ΄ 2.

βριήλ, τὸν ὁποῖο εἶδα ἀρχικῶς στὴν προηγούμενη ὅρασι, κατέβηκε πρὸς ἐμένα μὲ γρήγορο πέταγμα καὶ μὲ ἄγγισε κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἑσπερινῆς θυσίας. Μοῦ διάνοιξε τὸν νοῦ, μὲ φώτισε καὶ μοῦ ἔδωσε σύνεσι καὶ σοφία, μίλησε δὲ μαζί μου καὶ μοῦ εἶπε: «Δανιήλ, τώρα ἦλθα νὰ σὲ διαφωτίσω, νὰ σὲ διδάξω σοφία καὶ νὰ σοῦ δώσω σύνεσι. Στὴν ἀρχὴ τῆς παρακλήσεως καὶ τῆς ἱκεσίας σου δόθηκε διαταγὴ ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ (πρὸς τοὺς ἀγγέλους), καὶ ἐγὼ ἦλθα νὰ σοῦ δώσω ἀπάντησι σὲ ὅσα ζητοῦσες ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ νὰ σοῦ προείπω ὅσα θὰ γίνουν στὸ μέλλον· διότι σὺ εἶσαι ἄνθρωπος ἰδιαιτέρως ἀγαπητός (ἐκλεκτός) τοῦ Θεοῦ, μὲ εὐγενεῖς πόθους καὶ ἀγαθὲς ἐπιθυμίες. Πρόσεξε λοιπόν, ἐννόησε τὸ βαθὺ νόημα τοῦ λόγου τὸν ὁποῖο θὰ σοῦ πῶ, καὶ κατανόησε ἀκριβῶς τὸ περιεχόμενο τῆς ὁράσεως ποὺ θὰ σοῦ ἀποκαλύψω αἰνιγματωδῶς. Ἑβδομῆντα ἑβδομάδες ἐτῶν (490 ἔτη) ἔχουν καθορισθῆ σχετικὰ μὲ τὸν λαόν σου»[5].

Συμπέρασμα: Ὅταν προσεύχεσαι καὶ εὑρίσκεσαι σὲ ἀγωνία θὰ λάβεις τὴν ἀπαραίτητη σύνεσι.

5. *«Καὶ ἔτι ἐμοῦ λαλοῦντος ἐν τῇ προσευχῇ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Γαβριήλ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ὁράσει ἐν τῇ ἀρχῇ, πετόμενος καὶ ἥψατό μου ὡσεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερινῆς. καὶ συνέτισέ με καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ καὶ εἶπε· Δανιήλ, νῦν ἐξῆλθον συμβιβάσαι σε σύνεσιν· ἐν ἀρχῇ τῆς δεήσεώς σου ἐξῆλθε λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ ἀναγγεῖλαί σοι, ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν εἶ σύ· καὶ ἐννοήθητι ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου»* (Δανιὴλ θ΄ 21-24).

☆ Ὅταν ὁ Κύριος προσευχόταν στὴν Γεθσημανῆ *«ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν»*[6].

Συμπέρασμα: Θὰ σοῦ δοθεῖ *«ἄγγελος ἐνισχυτής»* στὴν ἀγωνία σου.

☆ *«Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν»*[7].

Συμπέρασμα: Τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς θὰ ἀνοιχθοῦν οἱ πνευματικοὶ οὐρανοί.

☆ « Ἀνέβηκε ὁ Πέτρος στὴν ταράτσα κατὰ τὶς δώδεκα τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ προσευχηθεῖ... Καὶ γιὰ δεύτερη φορὰ ἦρθε φωνὴ πρὸς αὐτόν· αὐτὰ ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει κάνει πλέον καθαρά, σὺ μὴ τὰ θεωρεῖς μολυσμένα καὶ ἀκάθαρτα»[8].

Συμπέρασμα: Στὴν προσευχὴ θὰ ἀνακαλύψεις τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀδελφότητά σου, ὅτι δηλαδὴ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφοί σου καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀφήνεις νὰ σὲ ἀπομακρύνουν ἀπ᾽ αὐτοὺς διακρίσεις καὶ διαιρέσεις.

6. Λουκᾶ κϐ΄ 43.
7. Λουκᾶ γ΄ 21.
8. *«Ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην ... καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ κοίνου»* (Πράξεων ι΄ 9-15).

Γ΄. Καταστάσεις ποὺ ἀντιμετωπίζουμε μὲ τὴν προσευχή.

Ὁ Κύριος θεράπευσε ἕναν λεπρὸ καὶ ἕναν παραλυτικό. Καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ θαύματα ἡ φήμη του διαδιδόταν καὶ κυκλοφοροῦσε ἀκόμη περισσότερο καὶ πλήθη λαοῦ μαζεύονταν ἀπὸ διάφορα μέρη γιὰ νὰ ἀκούουν τὴν διδασκαλία Του καὶ νὰ θεραπεύονται ἀπὸ τὶς ἀσθένειές τους. Τότε αὐτὸς ἔφευγε σὲ ἐρημικοὺς τόπους καὶ προσευχόταν. Αὐτὰ διαβάζουμε στὸ Εὐαγγέλιο:

«Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος»[1].

Ἡ Γραφὴ μᾶς ὑποδεικνύει σὲ ποιές περιπτώσεις τῆς ζωῆς μας πρέπει νὰ ὑποχωροῦμε καὶ νὰ προσευχόμαστε.

1. Λουκᾶ ε΄ 15-16.

❋ Ὅταν αὐξάνουν ἡ ἐπιτυχία καὶ ἡ φήμη σου, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τ᾽ ἀνθρώπινα χειροκροτήματα καὶ νὰ προσεύχεσαι γιὰ τό *«ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι»*[2]. Παράδειγμα ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος καὶ Βαπτιστής.

❋ Ὁ Κύριος δίδαξε: Ὅταν ἡ ἔντασις καὶ ἡ βία μεγαλώνουν γύρω σου, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὴν ἀντιπαλότητα καὶ νὰ προσεύχεσαι γιὰ τὸ *«μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί»*[3].

❋ Ὅταν «*εὐτυχοῦν τὰ χωράφια σου*» ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνη ἀφθονία καὶ νὰ προσεύχεσαι γιὰ τὸ μακαρισμὸ τοῦ νὰ δίνεις παρὰ νὰ λαμβάνεις *«μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν»*[4].

❋ Ὅταν ἡ ἀσθένεια καὶ ὁ πόνος αὐλακώνει τὸ κορμί σου, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὶς ἀνθρώπινες εὐχὲς γιά *«περαστικά»* καὶ νὰ προσεύχεσαι, ἔχοντας ἐμπιστοσύνη στὸν Κύριο, μὲ τοὺς λόγους *«ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν»*[5] ποὺ σημαίνει· καὶ ἐὰν ζοῦμε καὶ ἐὰν ἀποθνήσκουμε ἀνήκουμε στὸν Κύριο.

❋ Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει πρὸς τοὺς Φιλιππησίους:

2. Ἰωάννου γ΄ 30.
3. Ματθαίου ε΄ 9.
4. Πράξεων κ΄ 35.
5. Πρὸς Ρωμαίους ιδ΄ 8.

«Ἔχοντας ὅμως πεποίθησι στὸν Κύριο ἐλπίζω, ὅτι σύντομα θὰ στείλω σὲ σᾶς τὸν Τιμόθεο, γιὰ νὰ χαρῶ κι ἐγὼ καὶ εὐφρανθῶ, ὅταν μὲ τὴν ἐπιστροφή του μοῦ δώσει καλὲς πληροφορίες γιὰ σᾶς. Σᾶς στέλλω δὲ τὸν Τιμόθεο, διότι δὲν ἔχω κανέναν ἄλλο, ποὺ νὰ ἔχει τὴν αὐτὴ μὲ ἐμένα ἀγάπη, τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὰ αὐτὰ φρονήματα, ὁ ὁποῖος θὰ φροντίσει εἰλικρινῶς καὶ ἀνιδιοτελῶς γιὰ τὰ ζητήματά σας. Διότι ὅλοι κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ζητοῦν καὶ ἐπιδιώκουν μὲ ἰδιοτέλεια τὰ συμφέροντά τους, τὶς ἀνέσεις καὶ ἀναπαύσεις τους, καὶ ὄχι αὐτὰ ποὺ θέλει ὁ Χριστός. Τὴν δοκιμασμένη ἄλλωστε εἰλικρίνεια καὶ ἀφοσίωσι στὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀρετή του τὴν γνωρίζετε, διότι μέχρι σήμερα ἔχει συνεργασθεῖ μαζί μου στὸ ἔργο τοῦ Εὐαγγελίου μὲ τέτοια προθυμία καὶ ὑπακοή, σὰν τὸ ἀγαπητὸ παιδὶ μὲ τὸν στοργικὸ πατέρα του»[6].

Ὅταν οἱ γενιὲς περιχαρακωμένες ἀλληλοχτυπιοῦνται, ἐσὺ ὁ γονιὸς ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὴν ἡλικιακὴ διεκδίκησι καὶ νὰ προσεύχεσαι, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος «*ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοί*».

6. «*Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν· οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον*» (Πρὸς Φιλιππησίους β΄ 19-22).

❋ Ὅταν ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιθωριοποίησις σὲ πληγώνει, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὸν θρησκευτικὸ ζηλωτισμὸ καὶ νὰ προσεύχεσαι γιὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀδελφότητα[7].

❋ Ὅταν τὰ πάμπολλα ἀνθρώπινα *«γιατί»* σὲ πνίγουν, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὴν ἄσκεφτη προπέτεια καὶ νὰ προσεύχεσαι, ὅπως ὁ Κύριος εἶπε στὸν ἀπόστολο Πέτρο τό· *«γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα»*[8].

❋ Ὅταν ὅλα γύρω σου γίνονται ἀδυσώπητα *«ὄχι καὶ ἀδύνατον»*, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὸν λαβύρινθο τῆς ἀπιστίας καὶ νὰ προσεύχεσαι γιὰ τό *«παρ᾽ ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλπίδι»*[9].

Παράδειγμα ὁ Ἀβραὰμ ὁ ὁποῖος καίτοι λόγῳ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας του δὲν εἶχε καμμιὰ ἐλπίδα κατὰ τὸ ἀνθρώπινο νὰ ἀποκτήσει παιδί, ἐν τούτοις ἤλπισε στὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ καὶ πίστεψε στὸ ὅτι θὰ γινόταν *«πατέρας πολλῶν ἐθνῶν»*, σύμφωνα μὲ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε ὅτι οἱ ἀπογονοί σου θὰ εἶναι πολυάριθμοι ὡσὰν τὴν ἄμμο καὶ λαμπροὶ ὡσὰν τὰ ἀστέρια. *«Ὃς παρ᾽ ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου»*[10].

7. Α΄ Πέτρου ε΄ 9.
8. Ἰωάννου ιγ΄ 7.
9. Πρὸς Ρωμαίους δ΄ 18.
10. Πρὸς Ρωμαίους δ΄ 18.

❋ Ὅταν ὁ σκόλοπας μαστιγώνει ἀσταμάτητα τὴν ζωή σου, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἀπελπισία καὶ νὰ προσεύχεσαι γιὰ νὰ λάβεις ἐνίσχυσι ἀπὸ Ἐκεῖνον ποὺ διαβεβαίωσε τὸν ἀπόστολο Παῦλο τό *«ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου»*[11].

❋ Ὅταν ἡ ἀνθρώπινη ἐγκατάλειψις σ᾽ ἔχει τυλίξει, ἐσὺ ν᾽ ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὴν παγίδα τῆς γήϊνης μοναξιᾶς καὶ νὰ προσεύχεσαι ἐπειδή *«ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη»*[12]. Νὰ παρηγορεῖσαι διότι καὶ ὁ *Κύριος «ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ»*[13].

«Ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».

11. Πρὸς Β΄ Κορινθίους Β΄ ιβ΄ 9.
12. Πρὸς Τιμόθεον Β΄ δ΄ 17.
13. Ματθαίου ιδ΄ 23.

Βασιλεῦ οὐράνιε,
Παράκλητε,
τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας,
ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ
τὰ πάντα πληρῶν,
ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν
καὶ Ζωῆς χορηγός,
ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν
καὶ καθάρισον ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης κηλῖδος
καὶ σῶσον, Ἀγαθέ,
τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δ΄. Ὅτι πρέπει νὰ προσευχόμαστε μὲ παρρησία *«ἐνώπιον πάντων»*[1]

Τὸ 27ο κεφάλαιο τῶν Πράξεων εἶναι ἕνα συγκλονιστικὸ κεφάλαιο. Ἡ τριανδρία Παῦλος, Λουκᾶς καὶ Ἀρίσταρχος, ταξιδεύουν γιὰ τὴν Ρώμη μ᾽ ἕνα φορτηγὸ πλοῖο τῆς ἐποχῆς. Διηγεῖται ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, ὅτι *«ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ»*[2].

Ὁ Παῦλος αἰχμάλωτος πήγαινε νὰ δικασθεῖ ἀπὸ τὸν Νέρωνα. Ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Ἀρίσταρχος τὸν συνώδευαν. Ναυάγησαν καὶ ναυαγοὶ βγῆκαν στὴν Μελίτη.

Κι ὅταν ἦρθε ἡ στιγμὴ τῆς μαρτυρίας ὁ ἀπόστολος Παῦλος *«λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν»*[3].

1. Πράξεων κζ΄ 35.
2. Πράξεων κζ΄ 37.
3. Πράξεων κζ΄ 35.

Ὁ Παῦλος αἰχμάλωτος, ναυαγὸς ἀνάμεσα σὲ ἀνθρώπους μὲ ἐχθρικὴ διάθεσι ἀπέναντί του καὶ μὲ καμμιὰ πνευματικὴ καλλιέργεια δὲν συνεστάλη, δὲν ντράπηκε νὰ προσευχηθεῖ δημοσίως, νὰ δείξει ὅτι εἶναι πιστὸς καὶ νὰ ἐπιτελέσει τὰ πνευματικὰ καθήκοντά του.

Ἂς δοῦμε ὡρισμένες περιπτώσεις, ὅπου ἡ μαρτυρία τῆς πίστεως καὶ τῆς σωτηρίας πρέπει νὰ δίνεται *«ἐνώπιον πάντων»* καὶ νὰ μὴ κρύβεται.

❊ Ἡ αἱμορροοῦσα[4] κρυμμένη, δειλή, συγκλονισμένη, προσπαθεῖ νὰ κρύψει αὐτὸ ποὺ τῆς ἔγινε. Ἡ δημοσιοποίησις τὴν ἐνοχλεῖ, τὴν τρομάζει, τὴν γεμίζει ντροπή. Ὅμως ὁ Κύριος ἐπιμένει. Κι ἐκείνη βγαίνει τελικῶς στὸ προσκήνιο καὶ δίνει τὴν μαρτυρία τῆς θαυμαστῆς ἀλλαγῆς.

Ἡ δημόσια μαρτυρία τῆς πίστεώς μας ἐνώπιον πάντων ὀφείλεται, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα περιστατικά.

❊ Τὸ λάθος τοῦ Γαδαρηνοῦ.

Ὁ Κύριος θεράπευσε ἕναν δαιμονισμένο καὶ τὸν ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὰ δαιμόνια. Ὁ θεραπευθεὶς παρακάλεσε νὰ τὸν ἀφήσει νὰ μείνει κοντά Του καὶ ὁ Κύριος *«οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος πεποίηκε»*[5].

4. Μάρκου ε΄ 29.
5. Μάρκου ε΄ 18-20.

Ὁ Κύριος ἔκρινε, ὅτι ὁ θεραπευθεὶς Γαδαρηνὸς ἔπρεπε νὰ μείνει κοντὰ στοὺς οἰκείους του, γιὰ νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι τὴν θαυμαστὴ μεταβολή του.

⁂ Τὸ λάθος τοῦ Νικοδήμου.

Τρεῖς φορὲς ἀναφέρει ἡ Καινὴ Διαθήκη τὸν Νικόδημο καὶ τὶς τρεῖς φορὲς μὲ τὸν χαρακτηρισμό, ὅτι ἦταν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ἐπισκεπτόταν τὸν Κύριο τὴν νύκτα. Τὸ εὐαγγέλιο τοῦ Ἰωάννου τονίζει αὐτὴ τὴν συμπεριφορά.

α΄. *«Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθε πρὸς αὐτὸν νυκτός»*[6].

β΄. Στὴν συζήτησι μὲ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους περὶ τοῦ Ἰησοῦ *«λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν»*[7].

γ΄. Στὸν ἐνταφιασμό: *«Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν»*[8].

Φοβόταν, ἄραγε γι᾽ αὐτὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ καυχᾶται; Δειλίαζε γι᾽ αὐτὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ τολμήσει; Μᾶς ἐνισχύει σ᾽ αὐτὰ τὰ ἐρωτηματικὰ τὸ σχόλιο τοῦ Κυρίου σ᾽ αὐτόν. *«Νικόδημε … πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν*

6. Ἰωάννου γ΄ 1-2.
7. Ἰωάννου ζ΄ 50.
8. Ἰωάννου ιθ΄ 39.

ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς»[9]. Ἦταν σὰν νὰ τοῦ ἔλεγε, Νικόδημε στάσου *«ἐνώπιον πάντων»*, μὴ κρύβεσαι.

⁂ Ἡ πρόκλησις τοῦ Δανιήλ.

Ἀπὸ τὸ ς΄ κεφάλαιο στίχοι 1-28 τοῦ βιβλίου τοῦ προφήτου Δανιὴλ ἐξάγεται τὸ μήνυμα, ὅτι ἡ πίστις στὸν Θεὸ δὲν εἶναι κάτι γιὰ νὰ ντρέπεσαι, ἀλλὰ γιὰ νὰ καυχᾶσαι ἐν Κυρίῳ κατὰ τό *«Ὁ καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω»*[10].

⁂ Τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Ματθαίου.

«Καὶ ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶδε τὸν τελώνη Λευὶ νὰ κάθεται στὸ γραφεῖο εἰσπράξεως φόρων, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀκολούθησέ με ὡς πιστὸς καὶ παντοτεινὸς μαθητής μου. Καὶ ἐκεῖνος τ᾽ ἄφησε ὅλα, σηκώθηκε ἀμέσως καὶ τὸν ἀκολούθησε. Καὶ ἔκανε τότε ὁ Λευὶ μεγάλη ὑποδοχὴ στὸ σπίτι του πρὸς χάριν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦταν πλῆθος πολὺ ἀπὸ τελῶνες καὶ ἄλλους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν παρακαθήσει μαζί του στὸ γεῦμα»[11].

Ὁ τελώνης Ματθαῖος καλεῖ ὅλο τὸ ἐπαγγελματι-

9. Ἰωάννου γ΄ 21.

10. Πρὸς Κορινθίους Α΄ α΄ 31.

11. *«Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν ἅπαντα ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κατακείμενοι»* (Λουκᾶ ε΄ 27-29).

κό του συνάφι, καί *«ἐνώπιον πάντων»* παρουσιάζει τὸν Κύριό Του, νὰ μιλάει γιὰ τὴν σωτηρία του.

⁕ Οἱ πιστοὶ εἶναι *«πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένη»*, *«λύχνος ἐπὶ τὸν λυχνοστάτην»*[12].

Μπορεῖτε νὰ κρυφτεῖτε νὰ μὴ σᾶς δοῦν ὅτι εἶστε πιστοί; νὰ προχωρᾶτε *«διὰ νυκτός»*; Μερικοὶ νομίζουν, πὼς μποροῦν. Ἀποτέλεσμα νὰ γελοιοποιηθοῦν.

Γιατὶ στὴ μιὰ περίπτωσι τὰ καταφέρνουν. Στὴν ἄλλη τοὺς ὑποψιάζονται. Πιὸ πέρα τοὺς ρωτοῦν *«μήπως καὶ σὺ εἶσαι ἀπὸ αὐτούς;»*[13].

Δῶσε τὴν μαρτυρία καὶ τὴν θεολογία σου *«ἐνώπιον πάντων»*.

Ὄχι ἄσοφα. Ὄχι προκλητικά. Χωρὶς ὕφος ἐπιτιμήσεως. Κάνε το ταπεινὰ καὶ σταθερά.

Κάνε το γιὰ τρεῖς λόγους:

α΄. Γιατὶ καὶ νὰ ἤθελες, δὲν θὰ μποροῦσες νὰ τὸ κρύψεις, ὅπως ὁ Ἱερεμίας ἐξομολογεῖται στὸ κ΄ κεφάλαιο ποὺ περιγράφει τὸν ἐσωτερικό του ἀγώνα.

«Παραπονούμενος ὁ προφήτης ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Κύριο λέγοντας: Μὲ ἀπάτησες, Κύριε, σχετικὰ μὲ τὸ προφητικὸ ἔργο καὶ ἀπατήθηκα. Ἐπέμεινες νὰ ἀναλάβω τὸ ἔργο τοῦ προφήτη καὶ ἐπεκράτησε ἡ γνώμη σου. Ἰδοὺ ὅμως, ὅτι ἐγὼ ἔγινα ἀντικείμενο γέλωτος· ὅλη τὴν ἡμέρα ὑπῆρξα ἀντικείμενο ἐξευτε-

12. Ματθαίου ε΄ 14-15.
13. Ἰωάννου ιη΄ 25.

λισμοῦ καὶ χλευασμοῦ. Μὲ πικροὺς καὶ δηκτικοὺς λόγους θὰ μὲ χλευάσουν, θὰ γίνω περίγελως, γιατὶ ἐγὼ ἐλέγχω τὴν παρανομία καὶ τὴν καταδυνάστευσι. Ἀλλ᾽ ἰδοὺ ὅτι ὁ λόγος, τὸν ὁποῖον ἔθεσε στὸ στόμα μου ὁ Κύριος, ἔγινε γιὰ μένα αἰτία ὀνειδισμοῦ. Ὅλες τὶς ἡμέρες τῆς ζωῆς μου θὰ μὲ χλευάζουν. Καὶ εἶπα τότε ἀπὸ μέσα μου· δὲν θὰ ἀναφέρω ἄλλη φορὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ δὲν θὰ λαλήσω πλέον ἐν τῷ Ὀνόματι αὐτοῦ. Ἀλλὰ ἡ σκέψις μου αὐτὴ ἔγινε σὰν πυρκαϊὰ καιόμενη, φλέγουσα μέσα στὰ ὀστᾶ μου. Παρέλυσα ἀπὸ παντοῦ καὶ δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω αὐτὴ τὴν φλόγα. Γιατὶ ἄκουσα ψευδεῖς κατηγορίες καὶ αὐστηρὲς ἐπιτιμήσεις πολλῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχαν συγκεντρωθεῖ ὁλόγυρά μου. Ἐπιτεθῆτε ἐναντίον του, ἔλεγαν, κι ἐμεῖς ἐπίσης θὰ ριφθοῦμε ἐναντίον του, ὅλοι οἱ ἄνδρες, οἱ φίλοι του. Παρακολουθήσατε καὶ κατασκοπεύσατε τὶς σκέψεις του, μήπως τυχὸν παρασυρθεῖ σὲ πλάνη καὶ ψεῦδος, ὁπότε θὰ κατακυριαρχήσουμε σ᾽ αὐτὸν καὶ θὰ πάρουμε τὴν ἐκδίκησί μας ἐναντίον του. Ἀλλὰ ὁ Κύριος ἦταν μαζί μου ἰσχυρὸς ὑπερασπιστής. Γιὰ αὐτὸ αὐτοὶ μὲ κατεδίωξαν, χωρὶς νὰ μὲ καταβάλουν. Δὲν μπόρεσαν νὰ ἐννοήσουν ὅτι ὁ Κύριος ἦταν μαζί μου. Κατεσχύνθηκαν πάρα πολύ, γιατὶ δὲν συναισθάνθηκαν τὶς ἀτιμίες τους, οἱ ὁποῖες ἐν τούτοις δὲν θὰ λησμονηθοῦν διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Κύριε, σὺ εἶσαι Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐξετάζεις μὲ δικαιοσύνη καὶ ἀποδίδεις τὸ δίκαιο. Γνωρίζεις καὶ

τὰ ἀπόκρυφα τῶν ἀνθρώπων, τοὺς νεφροὺς καὶ τὶς καρδιές. Ἂς δῶ λοπὸν νὰ στέλλεται ἀπὸ σὲ τιμωρία ἐναντίον αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, διότι ἐγὼ πρὸς σὲ φανέρωσα τὶς θλίψεις μου, τοὺς διωγμούς μου, ὅπως καὶ τὶς ἀπολογίες μου[14].

β΄. Γιατὶ ἂν δὲν τὸ κάμεις παραβαίνεις ἐντολὴ τοῦ Κυρίου· *«Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»*[15].

γ΄. Γιατὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἁμαρτία νὰ εἶναι προκλητικὴ κι ἐμεῖς νὰ εἴμαστε φοβισμένοι σὰν τὸν Νικόδημο.

14. *«Ἐπάτησάς με, Κύριε, καὶ ἠπατήθην, ἐκράτησας καὶ ἠδυνάσθης· ἐγενόμην εἰς γέλωτα, πᾶσαν ἡμέραν διετέλεσα μυκτηριζόμενος· ὅτι πικρῷ λόγῳ μου γελάσομαι, ἀθεσίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐπικαλέσομαι, ὅτι ἐγενήθη λόγος Κυρίου εἰς ὀνειδισμὸν ἐμοὶ καὶ εἰς χλευασμὸν πᾶσαν ἡμέραν μου. καὶ εἶπα· οὐ μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα Κυρίου καὶ οὐ μὴ λαλήσω ἔτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις μου, καὶ παρεῖμαι πάντοθεν καὶ οὐ δύναμαι φέρειν. ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν συναθροιζομένων κυκλόθεν· ἐπισύστητε καὶ ἐπισυστῶμεν αὐτῷ, πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ· τηρήσατε τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ, εἰ ἀπατηθήσεται καὶ δυνησόμεθα αὐτῷ καὶ ληψόμεθα τὴν ἐκδίκησιν ἡμῶν ἐξ αὐτοῦ. ὁ δὲ Κύριος μετ᾽ ἐμοῦ καθὼς μαχητὴς ἰσχύων· διὰ τοῦτο ἐδίωξαν καὶ νοῆσαι οὐκ ἠδύναντο· ᾐσχύνθησαν σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐνόησαν ἀτιμίας αὐτῶν, αἳ δι᾽ αἰῶνος οὐκ ἐπιλησθήσονται. Κύριε, δοκιμάζων δίκαια, συνίων νεφροὺς καὶ καρδίας, ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρὸς σὲ ἀπεκάλυψα τὰ ἀπολογήματά μου»* (Ἱερεμίου κ΄ 7-12).

15. Ματθαίου ε΄ 16.

«Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ»[16].

Περιπτώσεις τῆς *«ἐνώπιον πάντων»* μαρτυρίας:

⁂ Ταξειδεύοντας μὲ ὅποιο δημόσιο μέσο, ἄνοιξε τὸ προσευχητάριό σου καὶ διάβασε τὴν προσευχή σου.

⁂ Στὸ ἑστιατόριο εὐχαρίστησε *«ἐνώπιον πάντων»* τὸν Θεό.

⁂ Στὴν ἐκδρομὴ καὶ στὴν ἐξοχὴ δῶσε τὴν μαρτυρία σου γιὰ τὴν δημιουργία τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἀνθρώπινους ρυπαντές.

⁂ Στὴν σύσκεψι τῶν γονέων τοῦ σχολείου τῶν παιδιῶν σου ἐξήγησε, ὅτι ἡ παιδεία Κυρίου ἀποτελεῖ τὴν βάσι κάθε γνήσιας παιδαγωγικῆς.

⁂ Στὸ περιβάλλον σου, ποὺ βλασφημήθηκε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ ἱερὰ πρόσωπα τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, διαμαρτυρήσου *«ἐνώπιον πάντων»* καὶ πὲς τί σημαίνει ὁ Χριστὸς γιὰ σένα.

⁂ Γιὰ μαρτυρία στὴν κοινωνία δράσε, ὅπως ὁ Κύριος στὸν τάφο τοῦ Λαζάρου, ποὺ προσευχήθηκε καὶ εἶπε: *«πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν, ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας»*[17].

16. Πρὸς Τιμόθεον Β΄ α΄ 7.
17. Ἰωάννου ια΄ 41-42.

Ε΄. Τόποι καὶ τρόποι προσευχῆς.

Προσεύχου

* *«Ἐν παντὶ καιρῷ»*[1].
* *«Ἀδιαλείπτως»*[2].
* *«Τῷ Πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ»*[3].
* *«Κατὰ μόνας»* ἢ *«κατ᾽ ἰδίαν»*[4].
* *«Ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς»*[5].
* *«Ὑμνοῦντες τὸν Θεόν»*[6].
* *«Πιστεύοντες ὅτι ἐλάβετε»*[7].
* *«Ἐκτενέστερον»*[8].
* *«Ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει ἡ δέησις δικαίου ἐνεργουμένη»*[9].
* *«Ὄχι γιὰ νὰ φανεῖτε»*[10].

1. Πρὸς Ἐφεσίους στ΄ 18.
2. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α΄ ε΄ 17.
3. Ματθαίου στ΄ 6.
4. Λουκᾶ θ΄ 18, Ματθαίου ε΄ 44.
5. Ματθαίου ε΄ 44.
6. Πράξεων ιστ΄ 25.
7. Μάρκου ια΄ 24.
8. Λουκᾶ κβ΄ 44.
9. Ἰακώβου ε΄ 16.
10. Ματθαίου στ΄ 5.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.
Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον
δὸς ἡμῖν σήμερον.
Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα
ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν
τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς
εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς
ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
Ἀμήν.

ΣΤ΄. Ὑποδειγματικὴ προσευχή.

Ὁ Κύριος καὶ Διδάσκαλός μας μᾶς ἔδειξε πῶς νὰ προσευχόμαστε. Ὅταν τὸν εἶδαν οἱ Μαθητές Του νὰ προσεύχεται ἀμέσως Τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς διδάξει πῶς νὰ προσεύχονται.

Διαπιστώνουμε ὅτι ἡ ὑποδειγματικὴ προσευχὴ τοῦ Κυρίου:

❋ Προκαλεῖ ἐπιθυμία γιὰ προσευχή:

«Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ»[1].

❋ Εἶναι κάτι ποὺ τὸ μαθαίνουμε· *«δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι»*[1].

❋ Πρέπει νὰ εἶναι σύντομη: *«προσευχόμενοι μὴ βαττολογήσητε»*[2].

❋ Προσευχόμεθα μ᾽ ἐγκαρδιότητα: *«Πάτερ ἡμῶν...»*[3].

1. Λουκᾶ ια΄ 1. 2. Ματθαίου στ΄ 7. 3. Ματθαίου στ΄ 9.

❋ Προσευχόμαστε σὰν ἀδέλφια: *«ἡμῶν»*[4].

❋ Προσευχόμαστε μὲ σεβασμό: *«ποὺ εἶσαι στὸν οὐρανό»*[5].

❋ Προτάσσουμε αἰτήματα γιὰ τὴν σχέσι μας μὲ τὸν Θεό:

«ἂς ἁγιασθεῖ τὸ Ὄνομά σου
ἂς ἔλθει ἡ Βασιλεία σου
ἂς γίνει τὸ θέλημά σου»[6].

❋ Ἀκολουθοῦν τὰ αἰτήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες μας:

«δός μας τὸ ψωμί μας τὸ καθημερινό»
«συγχώρεσε τὶς ἁμαρτίες μας»
«μὴ μᾶς φέρεις σὲ πειρασμό»
«ἐλευθέρωσέ μας ἀπὸ τὸν πονηρό»[5].

❋ Ἀφοῦ πρῶτα συμφιλιωθοῦμε μὲ τοὺς ἀδελφούς μας. Ποὺ σημαίνει: ὅταν προσφέρεις τὸ δῶρο σου στὸν ναὸ κι ἐκεῖ θυμηθεῖς πὼς ὁ ἀδελφός σου ἔχει κάτι ἐναντίον σου ἄφησε ἐκεῖ, μπροστὰ στὸ θυσιαστήριο τοῦ ναοῦ, τὸ δῶρο σου καὶ πήγαινε νὰ συμφιλιωθεῖς πρῶτα μὲ τὸν ἀδελφό σου καὶ ὕστερα ἔλα νὰ προσφέρεις τὸ δῶρο σου»[7].

4. Ματθαίου στ΄ 9.
5. Ματθαίου στ΄ 9-10.
6. Ματθαίου στ΄ 11-13, Λουκᾶ ια΄ 1-4.
7. *«Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου»* (Ματθαίου ε΄ 23-24).

Ζ΄. Ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

Ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴ διήγησι τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ προκύπτει ἡ θέσις καὶ ἡ σημασία ποὺ ἔχει ἡ προσευχὴ στὴν ζωὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Κύριος συχνὰ προσεύχεται στὸ ὄρος *«κατ' ἰδίαν»*[1], μόνος[2] ἀκόμη καὶ ὅταν ὅλος ὁ κόσμος Τὸν ἀναζητεῖ[3].

α΄. Ἡ προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀφορᾶ στὴν ἀποστολή Του ἢ στὴν παιδαγωγία τῶν μαθητῶν, ποὺ καὶ τὰ δύο μνημονεύονται σὲ τέσσερις ἀναφορὲς προσευχῆς ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ: Στὴν βάπτισί Του (γ΄ 21), πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκλογὴ τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων (στ΄ 12), στὴν Μεταμόρφωσί Του (θ΄ 29), πρὶν ἀπὸ τὴν διδακαλία τοῦ *«Πάτερ ἡμῶν»* (ια΄ 1).

1. Ματθαίου ιδ΄ 23.
2. Λουκᾶ θ΄ 18.
3. Μάρκου α΄ 37.

Προσευχήθηκε γιὰ τὴν πίστι τῶν δικῶν Του. *«Ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου»*[4], εἶπε στὸν ἀπόστολο Πέτρο στὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ, ποὺ ἔγινε ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος.

Ἡ στενὴ σχέσις ἀνάμεσα στὴν προσευχὴ καὶ στὴν ἀποστολή Του γίνεται φανερὴ τὴν περίοδο τῶν σαράντα ἡμερῶν στὴν ἔρημο ποὺ παρέμεινε νηστεύοντας καὶ προσευχόμενος, μὲ τὶς ὁποῖες ἐγκαινίασε τὴν ἀποστολή Του καὶ τὸ ἔργο Του.

β΄. Ἡ ἀποφασιστικὴ δοκιμασία εἶναι ἡ δοκιμασία τοῦ τέλους, τότε ποὺ ὁ Ἰησοῦς προσευχήθηκε καὶ ζήτησε νὰ προσευχηθοῦν μαζί Του καὶ οἱ μαθητές Του στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

Ἡ ὥρα αὐτὴ συνοψίζει ὅλη τὴν χριστιανικὴ προσευχὴ μὲ τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: Εἶναι υἱική, ἀφοῦ ἀρχίζει μὲ τὴν προσφώνησι *«ἀββᾶ»* δηλαδὴ *«Πάτερ»,* δείχνει ἐμπιστοσύνη ὅταν λέει *«πάντα δυνατά σοι»*, ἐκφράζει τὴν ὑπακοή Του στὴν δοκιμασία ποὺ δηλώνεται, μὲ τό *«ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ εἴ τι σύ»*[5].

γ΄. Ἡ προσευχή Του τέλος εἰσακούεται πέρα ἀπὸ κάθε προσδοκία. Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Ἀγγέλου[6] εἶναι ἡ ἄμεση ἀπάντησις ποὺ δίνει ὁ Πατέρας γιὰ τὴν παροῦσα στιγμή.

4. Λουκᾶ κβ΄ 32.
5. Μάρκου ιδ΄ 36.
6. Λουκᾶ κβ΄ 34.

Ἡ πρὸς Ἑβραίους ὅμως ἐπιστολὴ μᾶς δείχνει μὲ ριζοσπαστικὸ καὶ τολμηρὸ τρόπο, ὅτι μὲ τὴν Ἀνάστασι εἰσακούσθηκε αὐτὴ ἡ τόσο ἀληθινὰ ἀνθρώπινη προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ὁ Χριστός, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του ἔκανε, μὲ δυνατὲς κραυγὲς καὶ δάκρυα, προσευχὲς καὶ ἱκεσίες στὸν Θεό, ποὺ μποροῦσε νὰ Τὸν σώσει ἀπὸ τὸν θάνατο. Καὶ εἰσακούσθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὴν εὐλάβειά του»[7].

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ ποὺ εἶναι ἡ κεντρικὴ στιγμὴ τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἡ ἀπάντησις σ᾽ αὐτὴ τὴν προσευχὴ τοῦ Θεανθρώπου ποὺ ἐπαναλαμβάνει ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰτήματα τῆς ἱστορίας τῆς σωτηρίας, ὅπως διατυπώνονται στὸν 2ο Ψαλμό (στ. 2) μὲ τὴν προτροπή *«αἴτησαι παρ᾽ ἐμοῦ καὶ δώσω σοι»*.

δ΄. Τὴν βραδιὰ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ἀφοῦ εἶπε μεταξὺ ἄλλων πῶς πρέπει νὰ προσεύχονται οἱ Μαθητές Του, προσεύχεται ἔπειτα καὶ ὁ Ἴδιος.

Στὴν ἀποχαιρετιστήριο ὁμιλία Του τόνισε πρὸς τοὺς Μαθητές Του τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ προσευχόμενος εἰσακούεται. Μὲ τὸν ὅρο *«ἐν τῷ ὀνόματί μου»*

7. *«Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῴζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας»* (Πρὸς Ἑβραίους ε΄ 7).

δίνει νέα διάστασι καὶ προοπτικὴ στὴν προσευχὴ τῶν πιστῶν.

Νὰ προσεύχεται κανείς *«ἐν τῷ ὀνόματι»* τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προϋποθέτει κάτι περισσότερο ἀπὸ μία διατύπωσι, ὅπως κάνει κανεὶς ἕνα διάβημα ἐν ὀνόματι ἑνὸς ἄλλου.

Προϋποθέτει ἕνα ἀληθινὸ δεσμὸ μ᾽ αὐτὸν τὸν ἄλλον.

Σημαίνει ὅτι θέλει ἐκεῖνο ποὺ θέλει κι ὁ Ἰησοῦς. Ἡ θέλησις ὅμως τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ἡ ἀποστολή Του: Θέλει ἡ ἑνότητά Του μὲ τὸν Πατέρα νὰ γίνει τὸ θεμέλιο τῆς ἑνότητος ἐκείνων ποὺ κάλεσε *«ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν»*[8].

Σημαίνει ἐπίσης νὰ ζεῖ κανεὶς σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολές Του.

Ἡ ἀγάπη λοιπὸν εἶναι τὸ πᾶν στὴν προσευχή, ἡ προϋπόθεσις καὶ τὸ τέλος της.

Μ᾽ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις πραγματοποιεῖται καὶ ἐπαληθεύεται ὁ προφητικὸς λόγος *«Πᾶς ὃς ἐπικαλέσητε τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται»*[9].

❋

8. Ἰωάννου ιζ΄ 22.
9. Ἰωὴλ γ΄ 5, Πρὸς Ρωμαίους α΄ 13.

Η΄. Ἡ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀρχίζει στὰ πλαίσια τῆς προσευχῆς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ τελειώνει ὅτι οἱ Ἀπόστολοι συγκεντρώνονταν στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων ὅπου *«ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν»*[1].

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος προσεύχεται τὴν ἕκτη ὥρα[2].

Οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Ἰωάννης πηγαίνουν στὸν Ναὸ γιὰ τὴν προσευχὴ τῆς ἐνάτης ὥρας[3].

Οἱ Χριστιανοὶ ὑψώνουν τὰ χέρια πρὸς τὸν οὐρανὸ[4] ὄρθιοι καὶ μερικὲς φορὲς γονατιστοί[5]. Ψάλλουν ψαλμούς[6].

1. Λουκᾶ κδ΄ 53, Πράξεων ι΄ 9.
2. Πράξεων ι΄ 9.
3. Πράξεων γ΄ 1.
4. Πρὸς Τιμόθεον Α΄ β΄ 8.
5. Πράξεων θ΄ 40, Γ΄ Βασιλειῶν η΄ 54.
6. Πρὸς Ἐφεσίους δ΄ 19, πρὸς Κολοσσαεῖς γ΄ 16.

«Πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ»[7].

Ἡ ὁμαδικὴ αὐτὴ προσευχὴ ποὺ προετοιμάζει τὴν Πεντηκοστή, προετοιμάζει μετὰ ἀπ᾽ αὐτὴ ὅλες τὶς μεγάλες στιγμὲς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὅπως ἀναφέρονται στὶς Πράξεις:

- Τὴν ἀντικατάστασι τοῦ Ἰούδα[8].

- Τὸν θεσμὸ τῶν ἑπτὰ Διακόνων[9] ποὺ ἀκριβῶς θὰ διευκολύνει τὴν προσευχὴ τῶν Δώδεκα[10].

Προσεύχονται γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Πέτρου[11], γι᾽ αὐτοὺς ποὺ βάπτισε ὁ Φίλιππος στὴν Σαμάρεια[12].

Ἐπίσης βλέπουμε νὰ προσεύχονται οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος[13] καὶ Παῦλος[14].

Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου μᾶς δίνει μία εἰκόνα τῆς Συνάξεως ποὺ προσεύχεται μὲ ὕμνους[15].

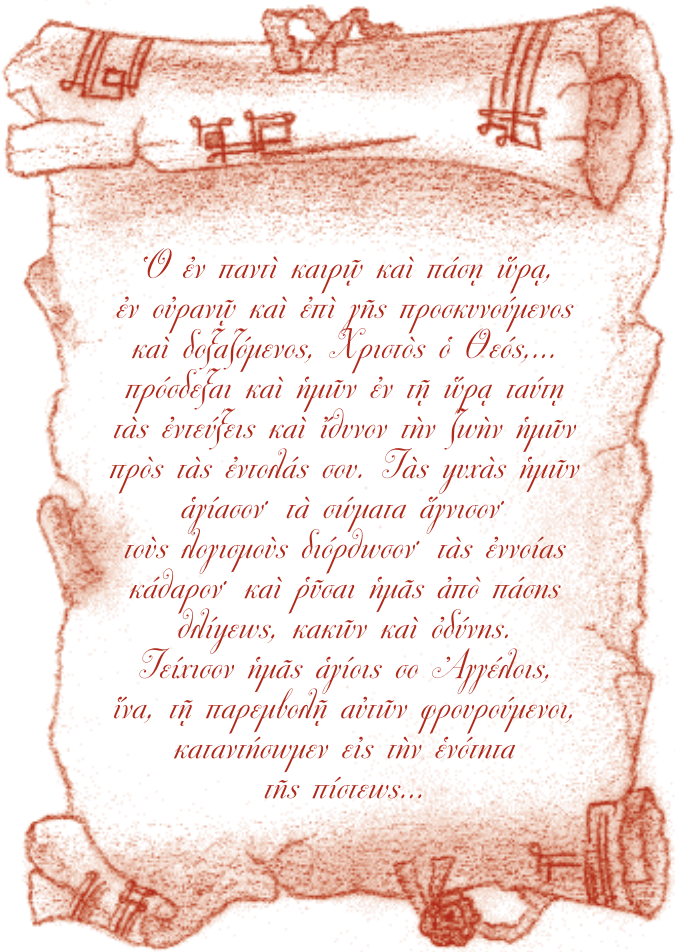
❄

7. Πράξεων α΄ 14.
8. Πράξεων α΄ 24-26.
9. Πράξεων στ΄ 6.
10. Πράξεων στ΄ 4.
11. Πράξεων δ΄ 24-30.
12. Πράξεων η΄ 15.
13. Πράξεων θ΄ 40, ι΄ 9.
14. Πράξεων θ΄ 11, ιγ΄ 3, κ΄ 36 καὶ 5.
15. Ἀποκαλύψεως ε΄ 6 - ιδ΄.

Μὲ τὴν ἐνσάρκωσί Του ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοποθετεῖται στὸ ἐπίκεντρο τῆς ἀδιάκοπης προσευχῆς καὶ παρακλήσεως τῶν ἀνθρώπων. Δίνοντας ἀπάντησι σ᾽ αὐτὴ τὴν παράκλησι τὴν τρέφει μὲ ἐλπίδα. Συγχρόνως ἐπαινεῖ, ἐνθαρρύνει καὶ διαμορφώνει τὴν πίστη[16].

Θεωρώντας περιττὴ καὶ μᾶλλον αὐτονόητη τὴν ἀναγκαιότητα τῆς προσευχῆς μὲ τὴν διδασκαλία Του, ὁρίζει τὸν τρόπο τῆς προσευχῆς τῶν πιστῶν μὲ τό «*ὅταν προσεύχεσθε λέγετε· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς*»[17].

16. Λουκᾶ ζ΄ 9, Ματθαίου θ΄ 22-29, ιε΄ 28.
17. Λουκᾶ ια΄ 2.

Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ,
ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς προσκυνούμενος
καὶ δοξαζόμενος, Χριστὸς ὁ Θεός,...
πρόσδεξαι καὶ ἡμῖν ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ
τὰς ἐντεύξεις καὶ ὕμνον τὴν ζωὴν ἡμῶν
πρὸς τὰς ἐντολάς σου. Τὰς ψυχὰς ἡμῶν
ἁγίασον· τὰ σώματα ἄγνισον·
τοὺς λογισμοὺς διόρθωσον· τὰς ἐννοίας
κάθαρον· καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
θλίψεως, κακῶν καὶ ὀδύνης.
Τείχισον ἡμᾶς ἁγίοις σου Ἀγγέλοις,
ἵνα, τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν φρουρούμενοι,
καταντήσωμεν εἰς τὴν ἑνότητα
τῆς πίστεως...

Θ΄. Περιστατικὰ τῆς δυνάμεως τῆς προσευχῆς.

Στὴν μικρὴ αὐτὴ πνευματικὴ μελέτη μας θὰ ἀναφερθοῦμε σὲ πρόσωπα καὶ γεγονότα ποὺ εἶναι καταγεγραμμένα στὴν ἁγία Γραφὴ καὶ ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν δύναμι τῆς προσευχῆς, ἐπαληθεύοντας τὶς προτροπὲς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ζητᾶτε καὶ θὰ σᾶς δοθεῖ... γιατὶ ὅποιος ζητάει λαμβάνει»[1].

«Καὶ ὅ,τι ζητήσετε στὸ ὄνομά μου, θὰ τὸ κάμω, ὥστε ἡ δόξα τοῦ Πατέρα νὰ φανερωθεῖ μέσω τοῦ Υἱοῦ»[2].

«Καὶ ὅλα ὅσα ζητήσετε στὴν προσευχὴ μὲ πίστι, θὰ τὰ λάβετε»[3].

1. «Ὁ Ἀβραὰμ παρακαλεῖ τὸν Θεὸ γιὰ τὸν υἱό

1. Ματθαίου ζ΄ 7-8.
2. Ἰωάννου ιδ΄ 14.
3. Ματθαίου κα΄ 22.

του Ἰσμαὴλ ἐκ τῆς Ἄγαρ νὰ τὸν εὐλογήσει καὶ ὁ Θεὸς ἀνταποκρίνεται στὸ αἴτημά του[4].

2. Ὁ Κύριος ἔδωσε ἐντολὴ στὸν Λὼτ νὰ ἐγκαταλείψει τὴν πόλη ποὺ κατοικοῦσε, δηλαδὴ τὰ Σόδομα, καὶ νὰ ἀνεβεῖ στὸ βουνὸ γιὰ νὰ σωθεῖ ἀπὸ τὴν καταστροφὴ ποὺ θὰ ἐπέφερε σ' αὐτὴν ὁ Θεός. Ὁ Λώτ, ἐπειδὴ ἦταν ἡλικιωμένος καὶ φοβόταν ὅτι δὲν θὰ τὰ κατάφερνε στὴν ἀνάβασι, παρακάλεσε τὸν Θεὸ νὰ μὴν ἀνεβεῖ στὸ βουνό, ἀλλὰ γιὰ ἀσφάλεια νὰ πάει νὰ κατοικήσει σὲ μιὰ μικρὴ ἀσήμαντη πόλι τὴν Σηγώρ. Ὁ Θεὸς δέχθηκε τὴν παράκλησί του καὶ δὲν κατέστρεψε τὰ Σόδομα, ἀλλὰ περίμενε μέχρι νὰ φθάσει ὁ Λὼτ στὴν Σηγὼρ γιὰ νὰ κατακάψει καὶ νὰ ἐξαφανίσει τὴν ἁμαρτία τῶν Σοδόμων[5].

3. Ὁ Ἀβραὰμ ἔστειλε τὸν ὑπηρέτη του νὰ φέρει γυναίκα γιὰ τὸν υἱό του Ἰσαὰκ ἀπὸ τὴν Μεσοποταμία, ἀπὸ τὸν τόπο δηλαδὴ τῆς καταγωγῆς του. Ὁ δοῦλος πῆγε καὶ ὅταν ἔφθασε στὴν πόλι ποὺ κατοικοῦσε ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραὰμ ποὺ ὀνομαζόταν Ναχώρ, προσευχήθηκε στὸν Θεὸ νὰ τοῦ φανερώσει τὴν κατάλληλη γυναίκα ποὺ θὰ ταίριαζε στὸν Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς πρὶν τελειώσει τὴν προσευχή του ἐμφάνισε ἐνώπιόν του τὴν Ρεβέκκα[6].

4. Γενέσεως ιζ΄ 15-20.
5. Γενέσεως ιθ΄ 19-21.
6. Γενέσεως κδ΄ 12-27.

4. Ὁ Ἰακὼβ πάλεψε μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸν νίκησε. Ὡς ἔπαθλο τῆς νίκης ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ τὸν εὐλογήσει καὶ ὁ Θεὸς τὸν εὐλόγησε[7].

5. Οἱ Ἰσραηλίτες ποὺ ζοῦσαν δοῦλοι στὴν Αἴγυπτο καὶ τοὺς τυραννοῦσαν οἱ Αἰγύπτιοι παρακάλεσαν τὸν Θεὸ νὰ τοὺς προστατέψει καὶ ἐνδιαφέρθηκε γι᾽ αὐτούς[8].

6. Ὁ Μωυσῆς πιεζόμενος ἀπὸ τὸν γογγυσμὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν στὴν ἔρημο ποὺ δὲν εἶχαν νερὸ προσευχήθηκε στὸν Θεὸ καὶ ὁ Θεὸς θαυματουργικὰ τοὺς ἔδωσε νερό, ἀνοίγοντας σὲ ἕνα βράχο πηγή[9].

7. Οἱ Ἰσραηλίτες νίκησαν τοὺς Ἀμαληκίτες (φυλὴ ποὺ κατοικοῦσε στὴν ἔρημο καὶ καταδίωκε τοὺς Ἰσραηλίτες), μὲ τὴν ἐπέμβασι τοῦ Θεοῦ, ὅταν ὁ Μωυσῆς ὕψωνε τὰ χέρια του στὸν Θεὸ σὲ προσευχή[10].

8. Ὁ Μωυσῆς παρακάλεσε τὸν Θεὸ νὰ μὴν ξεσπάσει ὁ θυμός Του ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐπειδή, ὅταν ἐκεῖνος ἦταν στὴν κορυφὴ τοῦ Σινᾶ γιὰ νὰ παραλάβει τὶς πλάκες ποὺ εἶχαν χαραγμένες τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνοι ἔφτιαξαν τὸ χρυσὸ μοσχάρι καὶ τὸ προσκύνησαν ὡς Θεό. Ὁ Θεὸς εἰσάκουσε τὴν προσευχὴ τοῦ Μωυσῆ[11].

7. Γενέσεως λβ΄ 25-30.
8. Ἐξόδου ϛ΄ 23-24.
9. Ἐξόδου ιζ΄ 4-6.
10. Ἐξόδου ιζ΄ 11-13.
11. Ἐξόδου λβ΄ 11-14.

9. Ὁ Σαμψὼν πολεμώντας τοὺς Φιλισταίους δίψασε καὶ παρακάλεσε τὸν Κύριο νὰ τοῦ δώσει νερὸ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε νὰ πιεῖ νερὸ ἀπὸ μιὰ πηγὴ ποὺ ἄνοιξε θαυματουργικὰ ἐπάνω σὲ ἕνα βράχο[12].

10. Ἡ προφῆτις Ἄννα, ἡ μητέρα τοῦ προφήτου Σαμουὴλ ποὺ ἦταν ἄτεκνη, παρακάλεσε τὸν Θεὸ νὰ τῆς δώσει τέκνο καὶ ὁ Θεὸς εἰσάκουσε τὴν προσευχή της καὶ γέννησε τὸν προφήτη Σαμουήλ[13].

11. Ὁ προφήτης Σαμουὴλ θυσίασε ἕνα ἀρνὶ καὶ παρακάλεσε τὸν Κύριο γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ ὁ Κύριος τὸν εἰσήκουσε[14].

12. Ὁ βασιλιὰς Σολομὼν ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸ σοφία καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε σοφία καὶ δικαιοσύνη γιὰ νὰ κυβερνήσει τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαό[15].

13. Ἕνας Προφήτης ζήτησε ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ ἀποκαταστήσει τὸ χέρι τοῦ βασιλιᾶ Ἱεροβοάμ, ποὺ ξεράθηκε ὅταν τὸν ἀπείλησε, καὶ ὁ Κύριος δέχθηκε τὸ αἴτημά του[16].

14. Ὁ προφήτης Ἠλίας μὲ τὴν προσευχή του κατέβασε φωτιὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ γίνει θυσία[17].

12. Κριτῶν ιε΄ 18-20.
13. Α΄ Βασιλειῶν α΄ 27.
14. Α΄ Βασιλειῶν ζ΄ 9.
15. Γ΄ Βασιλειῶν γ΄ 4-14.
16. Γ΄ Βασιλειῶν ιγ΄ 6.
17. Γ΄ Βασιλειῶν ιη΄ 36-38.

15. Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος μὲ τὴν προσευχή του ἀνέστησε τὸν υἱὸ τῆς Σουμανίτισσας[18].

16. Ὁ βασιλιὰς Ἰωάχαζ παρακάλεσε τὸν Κύριο νὰ ἐλευθερώσει τοὺς Ἰσραηλίτες ἀπὸ τὴν καταπίεσι τοῦ βασιλιᾶ τῶν Συρίων Ἀζαὴλ καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἔστειλε ἐλευθερωτὴ καὶ τοὺς ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν Συρίων[19].

17. Ὁ Ἐζεκίας βασιλιὰς τοῦ Ἰούδα παρακάλεσε τὸν Κύριο γιὰ νὰ προστατέψει τοὺς Ἰσραηλίτες ἀπὸ τὸν βασιλιὰ τῶν Ἀσσυρίων Σενναχηρὶμ καὶ ὁ Κύριος ἀπάντησε μὲ τὸν προφήτη Ἡσαΐα[20].

18. Ὁ ἴδιος βασιλιὰς Ἐζεκίας ἀσθένησε θανάσιμα καὶ προσευχήθηκε στὸν Κύριο νὰ τοῦ χαρίσει τὴν ζωὴ καὶ ὁ Κύριος τοῦ πρόσθεσε δεκαπέντε χρόνια στὴν ζωή του[21].

19. Ὁ Ἰαβὴς ἀπόγονος τοῦ Πατριάρχου Ἰούδα υἱοῦ τοῦ Ἰακὼβ προσευχήθηκε στὸν Θεὸ νὰ τοῦ δώσει τὴν εὐλογία Του γιὰ νὰ ἀποκτήσει περισσότερα χωράφια, νὰ τὸν προστατέψει καὶ νὰ τὸν φυλάξει μακριὰ ἀπὸ κάθε κακὸ καὶ συμφορά. Ὁ Θεὸς τοῦ τὰ ἔδωσε ὅλα αὐτά[22].

18. Δ΄ Βασιλειῶν δ΄ 33-35.
19. Δ΄ Βασιλειῶν ιγ΄ 4-6.
20. Δ΄ Βασιλειῶν ιθ΄ 9-28.
21. Δ΄ Βασιλειῶν κ΄ 1-6.
22. Α΄ Παραλειπομένων ιδ΄ 9-10.

20. Ὁ βασιλιὰς τοῦ Ἰούδα Ἀσὰ ἐπικαλέσθηκε τὸν Κύριο γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὸν Ζαρὲ τὸν Αἰθίοπα στρατηγὸ ποὺ ἐρχόταν μὲ ἕνα ἑκατομμύριο στρατὸ καὶ τριάκοντα ἅμαξες ἐναντίον τους καὶ ὁ Θεὸς διέλυσε τὸν πολυάριθμο καὶ πάνοπλο αὐτὸ στρατὸ μὲ θαυματουργικὸ τρόπο[23].

21. Ὁ Ἰωσαφάτ, βασιλιὰς τοῦ Ἰούδα, προσευχήθηκε στὸν Θεὸ γιὰ νὰ ζητήσει τὴν προστασία Του, ὅταν πληροφορήθηκε ὅτι ἔρχεται ἐναντίον τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐχθρικὸς στρατὸς ἀποτελούμενος ἀπὸ τοὺς Μωαβίτες, τοὺς Ἀμμωνίτες καὶ τοὺς Μιναίους. Τότε συνέβη τὸ ἑξῆς· ἐπιτέθηκαν οἱ Ἀμμωνίτες καὶ οἱ Μωαβίτες ἐναντίων τῶν Ἐδωμιτῶν. Ὅταν κατέστρεψαν τοὺς Ἐδωμίτες συγκρούσθηκαν μεταξύ τους καὶ ἐξουδετερώθηκαν ὅλοι ἕως ἑνός[24].

22. Ὁ Μανασσὴς ὁ βασιλιὰς τοῦ Ἰούδα αἰχμαλωτίσθηκε ἀπὸ τὸν βασιλιὰ τῆς Ἀσσυρίας καὶ τὸν μετέφεραν στὴν Βαβυλώνα. Ἐκεῖ προσευχήθηκε στὸν Κύριο καὶ ὁ Κύριος τὸν ἐλευθέρωσε καὶ τοῦ ἔδωσε πάλι τὴν βασιλικὴ ἐξουσία[25].

23. Ὁ Ἔσδρας ὁ ἱερέας ἀνέλαβε νὰ ὁδηγήσει τοὺς Ἰουδαίους στὴν πατρίδα τους ἀπὸ τὴν Βαβυ-

23. Β΄ Παραλειπομένων ιδ΄ 11-12.
24. Β΄ Παραλειπομένων κ΄ 1-24.
25. Β΄ Παραλειπομένων λγ΄ 10-13.

λώνα ποὺ ζοῦσαν ἐξόριστοι ἑβδομήντα χρόνια χωρὶς νὰ ζητήσει νὰ τοῦ δώσει ὁ βασιλιὰς τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξης στρατὸ γιὰ νὰ τοὺς προστατέψει κατὰ τὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς. Ζήτησε τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Θεὸς ἄκουσε τὴν παράκλησή του[26].

24. Ὁ Νεεμίας, ποὺ ἀνέλαβε τὴν ἀνοικοδόμησι τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴ τῶν Ἰουδαίων στὴν πατρίδα τους ἀπὸ τὴν ἐξορία τους στὴν Βαβυλώνα, ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ προστατέψει αὐτοὺς ποὺ ἔκτιζαν τὰ τείχη τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ. Μὲ τὴν προσευχὴ ὅλων εἶχαν τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς τους, ποὺ ἐπεδίωκαν νὰ ματαιώσουν τὴν ἀνοικοδόμησι τῶν τειχῶν[27].

25. Ὁ Ἰὼβ προσευχήθηκε μετὰ τὸν πειρασμό του καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε διπλὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ εἶχε χάσει[28].

26. Ὁ Δαβὶδ ὁ βασιλιὰς ἐξομολογεῖται, ὅτι φώναξε μέσα στὴν θλίψι του πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ζήτησε βοήθεια καὶ ὁ Κύριος ἄκουσε τὴν δέησί του[29].

27. Ὁ προφήτης Ἱερεμίας ἐπίσης ἐξομολογεῖται ὅτι ὁ Θεὸς ἄκουσε τὴν δέησί του, ὅταν Τὸν ἐπικαλέσθηκε[30].

26. Ἔσδρα Β΄ η΄ 21-23.
27. Νεεμίου δ΄ 1-17.
28. Ἰὼβ μβ΄ 16-17.
29. Ψαλμοῦ ιζ΄ 7.
30. Θρήνων Ἱερεμίου γ΄ 55-58.

28. Ὁ προφήτης Δανιὴλ ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ τοῦ ἐξηγήσει τὴν προφητεία τῶν ἑπτά (7) ἑβδομηκονταετιῶν (70) καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἀποκάλυψε τὴν προφητεία[31].

29. Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς προσευχήθηκε στὸν Θεό, μέσα στὴν κοιλιὰ τοῦ κήτους ποὺ τὸν κατάπιε, νὰ τὸν σώσει καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἔβγαλε ζωντανὸ ἀπὸ τὸ θαλάσσιο θηρίο[32].

30. Ὁ Ζαχαρίας, ὁ πατέρας τοῦ Προδρόμου, ποὺ ἦταν ἄτεκνος, προσευχήθηκε στὸν Κύριο νὰ τοῦ δώσει τέκνο καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε τὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο καὶ Βαπτιστὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ[33].

31. Ὁ τυφλὸς στὴν Ἱεριχὼ παρακάλεσε τὸν Κύριο νὰ τὸν θεραπεύσει, γιὰ νὰ ἀναβλέψει καὶ ὁ Κύριος τὸν θεράπευσε[34].

32. Ὁ ληστὴς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, μετανοημένος γιὰ τὴν ζωή του, ζήτησε τὴν σωτηρία ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ ὁ Κύριος τὸν εἰσήγαγε στὸν παράδεισο μαζί του[35].

33. Οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Ἰωάννης προσευχήθηκαν, ὅταν φυλακίσθηκαν ἀπὸ τὸ Ἰουδαϊκὸ Συ-

31. Δανιὴλ θ΄ 20-27.
32. Ἰωνᾶ β΄.
33. Λουκᾶ α΄ 13 καὶ ἑξῆς.
34. Λουκᾶ ιη΄ 38, 41-43.
35. Λουκᾶ κν΄ 42-43.

νέδριο, γιὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειά Του καὶ τὴν προστασία Του καὶ ὁ Θεὸς ἀπάντησε μὲ ἕνα σεισμὸ καὶ τοὺς ἐλευθέρωσε[36].

34. Ὁ εἰδωλολάτρης Κορνήλιος προσευχήθηκε στὸν Κύριο γιὰ τὴν σωτηρία του καὶ ὁ Κύριος τοῦ ἔστειλε τὸν ἀπόστολο Πέτρο νὰ τὸν κατηχήσει καὶ νὰ τὸν βαπτίσει[37].

35. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ τῶν Ἱεροσολύμων προσεύχονταν γιὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο ποὺ ἦταν φυλακισμένος καὶ ὁ Κύριος τὸν ἐλευθέρωσε θαυματουργικά[38].

36. Οἱ ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Σίλας φυλακισμένοι στοὺς Φιλίππους προσεύχονταν τὴν νύκτα μέσα στὴν φυλακὴ καὶ ὁ Κύριος τοὺς ἐλευθέρωσε θαυματουργικά[39].

37. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὲ τὴν προσευχή του θεράπευσε τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου στὴν Μελίτη, ποὺ ἀσθενοῦσε ἀπὸ πυρετοὺς καὶ δυσεντερία[40].

38. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς πρὶν παραδοθεῖ στοὺς Ἰουδαίους γιὰ νὰ σταυρωθεῖ, παρακάλεσε τὸν ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα λέγοντας:

36. Πράξεων δ΄ 29-31.
37. Πράξεων ι΄ 1-8.
38. Πράξεων ιβ΄ 8-17.
39. Πράξεων ιστ΄ 25-32.
40. Πράξεων κη΄ 8.

«Δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί»[41].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς βεβαιώνει ὅτι:

«Γιὰ τὴν ταπείνωσι λοιπὸν καὶ τὴν ὑπακοή Του αὐτὴ ὁ Θεὸς τὸν ὑπερύψωσε καὶ ὡς ἄνθρωπο καὶ τοῦ χάρισε ὄνομα, τὸ ὄνομα Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ποὺ εἶναι ἐπάνω ἀπὸ κάθε ἄλλο ὄνομα, ὥστε στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ νὰ γονατίσουν ταπεινὰ καὶ νὰ τὸν προσκυνήσουν λατρευτικὰ ὅλα τὰ ἐπουράνια, τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ καταχθόνια καὶ κάθε γλώσσα νὰ ὁμολογήσει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Κύριος, γιὰ νὰ δοξάζεται ἔτσι ὁ Θεὸς Πατέρας»[42].

Γιὰ τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ καὶ κατάρτισι τῶν πιστῶν θὰ ἀναφέρουμε τρία περιστατικὰ ποὺ ὁ Θεὸς δὲν ἱκανοποίησε τὰ αἰτήματα αὐτῶν ποὺ τὸν παρεκάλεσαν.

1. Ὁ Σαοὺλ ὁ βασιλιὰς τῶν Ἰουδαίων μετὰ τὸν θάνατο τοῦ προφήτου Σαμουὴλ δέχθηκε ἐπίθεσι ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους ποὺ ἦταν λαὸς ἐχθρικὸς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Μέσω μιᾶς νεκρομάντισσας (μέντιουμ) κάλεσε τὸν προφήτη Σαμουὴλ ἀπὸ τοὺς νεκροὺς γιὰ

41. Ἰωάννου ιζ΄ 5.

42. *«Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός»* πρὸς Φιλιππησίους β΄ 9-11.

νὰ τὸν ρωτήσει τί ἔπρεπε νὰ πράξει γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν ἐπίθεσι τῶν Φιλισταίων. Ὁ Προφήτης τοῦ Θεοῦ ἀρνήθηκε νὰ τοῦ πεῖ[43].

2. Οἱ Πρεσβύτεροι (δηλαδὴ οἱ Βουλευτές) τῶν Ἰσραηλιτῶν, κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἐξορίας τους στὴν Βαβυλώνα, προσῆλθαν στὸν προφήτη Ἰεζεκιὴλ καὶ ζήτησαν συμβουλὴ ἀπὸ τὸν Κύριο.

Ὁ Κύριος ἀρνήθηκε νὰ τοὺς δώσει συμβουλή. Ἀντίθετα διέταξε τὸν Προφήτη νὰ τοὺς ὑπενθυμίσει καὶ νὰ τοὺς φανερώσει τὶς βδελυρὲς πράξεις τῶν προγόνων τους, ποὺ ἦταν ἡ αἰτία νὰ ἐγκαταλειφθοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ νὰ αἰχμαλωτισθοῦν ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους καὶ νὰ συρθοῦν αἰχμάλωτοι ὅλοι στὴν Βαβυλώνα[44].

3. Ὁ Κύριος ἀρνήθηκε νὰ ἀπαντήσει στοὺς Ἰουδαίους στὴν ἀστειώδη ἐρώτησί τους, ἂν εἶναι ὁ Μεσσίας[45].

Ὁ Κύριος μᾶς βεβαίωσε ὅτι μὲ τὴν προσευχή τους οἱ πιστοὶ θὰ λαμβάνουν αὐτὸ ποὺ ζητοῦν ἀπὸ τὸν Θεό.

«Πάλι σᾶς διαβεβαιώνω ὅτι ἐὰν δύο ἀπὸ σᾶς συμφωνήσουν ἐπάνω στὴν γῆ γιὰ κάθε πράγμα ποὺ

43. Α΄ Βασιλειῶν κη΄ 3-25.
44. Ἰεζεκιὴλ κ΄ 1-37.
45. Ἰωάννου ι΄ 1-26.

θὰ ζητήσουν στὴν προσευχή τους, θὰ τοὺς τὸ κάνει ὁ Πατέρας μου ποὺ εἶναι στοὺς οὐρανούς.

Διότι ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συναγμένοι γιὰ μένα καὶ γιὰ σκοποὺς σύμφωνους μὲ τὸ θέλημά μου, ἐκεῖ εἶμαι κι ἐγὼ μεταξύ τους, γιὰ νὰ τοὺς εἰσακούω, νὰ τοὺς ἐμπνέω, νὰ τοὺς ὁδηγῶ καὶ νὰ τοὺς προστατεύω»[46].

46. «*Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν*» (Ματθαίου ιη΄ 19-20).

Ι΄. Ἀνθολόγιο Πατερικῶν διδασκαλιῶν γιὰ τὴν προσευχή.

Παραθέτουμε στὴν συνέχεια μερικὰ σχόλια ἀπὸ τοὺς πατερικοὺς λόγους γιὰ τὴν προσευχὴ ποὺ μᾶς βοηθοῦν νὰ προσευχόμαστε εὐάρεστα στὸν Θεό, ὥστε ἡ προσευχή μας νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτη ἐνώπιόν Του.

1. Τοῦ ἁγίου καὶ Θεοφόρου Πατέρα μας Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας.

α΄. Συμβουλεύει τὴν ὥρα τῆς θείας λατρείας στὸν Ἱερὸ Ναό, ὁ νοῦς τοῦ προσευχομένου νὰ μὴν περιφέρεται στὰ βιοτικὰ καὶ καθημερινά.

«...Διότι πολλοὶ στέκονται σὲ στάσι προσευχῆς, δὲν εἶναι ὅμως μέσα στὴν αὐλή, ἐπειδὴ περιφέρεται ὁ νοῦς τους καὶ ἀποσπᾶται ἡ σκέψις τους ἀπὸ τὴν πρόσκαιρο φροντίδα»[1].

1. Ὁμιλία στὸν ΚΗ΄ Ψαλμόν, ΕΠΕ τόμ. 5, σελ. 107.

β΄. Τονίζει ποιός πρέπει νὰ εἶναι ὁ τρόπος τῆς προσευχῆς, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὴν ἐνέργεια τῶν παθῶν.

«Τί λέει ὁ ψαλμός; Ἐκεῖνος ποὺ εὑρίσκεται στὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ, δὲν κακολογεῖ, δὲν ματαιολογεῖ, δὲν λέει λόγια γεμάτα ἀπὸ αἰσχρὰ πράγματα, ἀλλὰ στὸν ναὸ αὐτοῦ ὁ καθένας λέει δοξολογία... Ἡ προσευχὴ τοῦ καθενὸς εἶναι φανερὴ στὸν Θεό· δηλαδή, ποιός μὲ εἰλικρινὴ διάθεσι, ποιός μὲ πόθο ζητεῖ νὰ γνωρίσει τὰ ἐπουράνια... Ὁ λόγος διδάσκει ὅτι ἡ αἴτησίς μας στὸν ναὸ πρέπει νὰ μὴν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ἡ δοξολογία τοῦ Θεοῦ»[2].

γ΄. Διευκρινίζει ὅτι ἡ προσευχὴ τοῦ πιστοῦ πρέπει νὰ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ ἠθικὸ βίο.

«Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ψαλμωδία πρέπει νὰ συνοδεύεται ὑποχρεωτικὰ ἀπὸ τὸν ἀνάλογο ἠθικὸ βίο σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ εἶναι καὶ ἡ προσευχὴ ἀποτελεσματική»[3].

δ΄. Συμβουλεύει ὅτι ὁ πιστὸς δὲν πρέπει νὰ ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν κοινὴ προσευχὴ οὔτε νὰ ἀποχωρεῖ πρὶν ὁλοκληρωθεῖ ἡ τελουμένη Ἀκολουθία.

2. Ὁμιλία στὸν ΚΗ΄ Ψαλμόν, ΕΠΕ τόμ. 5, σελ. 127-129.
3. Ὁμιλία στὸν ΚΘ΄ Ψαλμόν, ΕΠΕ τόμ. 5, σελ. 140-141.

«Κάθε φορὰ ποὺ προσκαλεῖσαι γιὰ προσευχή, νὰ ἀντηχεῖ τὸ στόμα σου καὶ νὰ τηρεῖς τὸν κανόνα μέχρι τὴν τελευταία προσευχή, θεωρώντας τὴν ἀποχώρησι μεγάλη ζημιά... Κανόνισε λοιπὸν τὶς ἀνάγκες τοῦ σώματος ἀνάλογα μὲ τὶς ὧρες τῶν προσευχῶν καὶ νὰ εἶσαι ἕτοιμος νὰ μὴ ὑπακούσεις στὸν λογισμὸ ποὺ σὲ ἀποσπᾶ ἀπὸ τὴν ἱερὴ ἀκολουθία... Ἀλλὰ μᾶλλον λέγε μυστικὲς προσευχές, ποὺ τὶς βλέπει ὁ Θεός "*ἐν τῷ κρυπτῷ*", καὶ θὰ σοῦ ἀποδώσει τὸν μισθό "*ἐν τῷ φανερῷ*". Νὰ κάνεις ἐμπόριο τῆς τέλειας ζωῆς, γιὰ νὰ βρεῖς πλοῦτο κρυμμένο *"ἐν ἡμέρᾳ ἀνάγκης"*».[4]

ε΄. Ἑρμηνεύει τὴν ἀποστολικὴ προτροπή *«ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε»*.

«Γιὰ τὴν προσευχὴ ὅμως καὶ τὴν ψαλμωδία κάθε στιγμὴ εἶναι κατάλληλη... Τὸ "*ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε*" τοῦ Ἀποστόλου κατορθώνεται μὲ τὴν ὀρθὴ ἐπιτέλεσι τοῦ ἔργου καὶ τῆς νοερᾶς προσευχῆς κατὰ τὴν ἐκτέλεσί του. Ἔτσι κατορθώνεται καὶ τὸ ἀμετεώριστο τῆς διάνοιας. Οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ὁρίσθηκαν οἱ τακτὲς ἀκολουθίες ἐντὸς τοῦ ἡμερονυκτίου εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ὡρίσαμε τὸν ὄρθρο γιὰ νὰ ἀφιερώνουμε στὸν Θεὸ τὰ πρῶτα κινήματα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ καὶ

4. Λόγος ἀσκητικὸς Α΄ , ΕΠΕ τόμ. 8, σελ. 119-121.

καμία ἄλλη φροντίδα νὰ μὴν ἀναλαμβάνουμε πρὶν νὰ εὐφρανθοῦμε μὲ τὴν σκέψι τοῦ Θεοῦ...

Ὡρίσαμε τὴν τρίτη ὥρα γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὴν δωρεὰν τοῦ Πνεύματος...

Τὴν ἕκτη ὥρα κρίναμε ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ προσευχὴ σύμφωνα μὲ τὸ παράδειγμα τῶν ἁγίων, ποὺ λένε· ἑσπέραν καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίαν θὰ παρακαλέσω καὶ θὰ φωνάξω... Ἡ δὲ ἐνάτη παραδόθηκε σὲ μᾶς ὡς ἀναγκαία γιὰ προσευχὴ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Ἀποστόλους... Ὅταν δὲ τελειώνει ἡ ἡμέρα, πρέπει νὰ εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸ γιὰ ὅσα μᾶς χάρισε κατὰ τὴν διάρκειά της ἢ γιὰ ὅσα πράξαμε καλὰ καὶ νὰ ἐξομολογούμαστε τὶς παραλείψεις μας, κάθε ἁμάρτημα ἑκούσιο ἢ ἀκούσιο "*ἐν γνώσει ἢ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ*".

Καὶ πάλι, ὅταν ἀρχίζει ἡ νύκτα, ζητᾶμε τὴν ἀνάπαυσί μας ἄμεμπτη καὶ χωρὶς φανταστικὰ πλάσματα λέγοντας καὶ τὸν ἐνενηκοστὸ ψαλμό... Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας μᾶς παρέδωσαν καὶ τὸ μεσονυκτικὸ ὡς ἀναγκαῖο γιὰ προσευχή... Καὶ πάλι, πρέπει νὰ σηκωνόμαστε γιὰ προσευχὴ πρὶν ἀπὸ τὸν ὄρθρο γιὰ νὰ μὴν μᾶς βρεῖ ἡ ἡμέρα κοιμωμένους στὸ κρεββάτι. Ἀπαραίτητη εἶναι καὶ ἡ ψαλμωδία κατὰ τὴν διάρκεια τῆς προσευχῆς γιατὶ ὅταν ὑπάρχει μονοτονία, πολλὲς φορὲς ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται ἀνία καὶ ἀφαιρεῖται, ἐνῶ, μὲ τὴν ἐναλλαγὴ καὶ τὴν ποικιλία τῆς ψαλμωδίας μὲ τὰ ἀναγνώσματα κάθε ὥρας ἀνανεώ-

νεται ἡ ἐπιθυμία τῆς ψυχῆς καὶ ἀναζωπυρώνεται ἡ προσοχή μας...»[5].

στ΄. Προτρέπει τοὺς προσευχομένους νὰ ζητοῦν *«τὰ μεγάλα»* καὶ ὄχι τὰ ἐφήμερα, φθαρτὰ καὶ μάταια ποὺ ὁ Θεὸς μᾶς τὰ χαρίζει καὶ χωρὶς νὰ τὰ ζητήσουμε.

«Πολλὲς φορὲς ἔχει λεχθεῖ γιὰ τὴν κραυγὴ πρὸς τὸν Κύριο, ὅτι ἡ κραυγὴ εἶναι γνώρισμα μόνον ἐκείνου ποὺ ἐπιθυμεῖ τὰ μεγάλα καὶ ἐπουράνια. Ἐὰν δὲ κάποιος ζητεῖ μικρὰ καὶ πρόσκαιρα ἀπὸ τὸν Θεό, τότε χρησιμοποιεῖ μικρὴ καὶ χαμηλὴ φωνή, ἡ ὁποία δὲν ἀνεβαίνει ψηλά, οὔτε ἔρχεται στ᾽ αὐτιὰ τοῦ Κυρίου....Ἂς φωνάζουμε τὴν πνευματικὴ κραυγή, ζητοῦντες τὰ μεγάλα, χωρὶς νὰ φροντίζουμε γιὰ τὴν σάρκα... ὥστε νὰ ἀκούσει καὶ μᾶς ὁ Κύριος καὶ νὰ ἐλεήσει τὴν ἀδυναμία μας»[6].

«Συνεπῶς πρέπει πρῶτα μὲν νὰ γνωρίζουμε ὅτι δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ ζητοῦμε ὁτιδήποτε θέλουμε καὶ ὅτι δὲν γνωρίζουμε ἐξ ὁλοκλήρου οὔτε κἂν τὸ συμφέρον μας νὰ ζητᾶμε. Ὥστε πρέπει νὰ ὑποβάλλουμε τὰ αἰτήματά μας μὲ πολλὴ περίσκεψι σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· ὅταν δὲ δὲν εἰσακουόμαστε, πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅτι χρειάζεται ἐπιμονὴ ἢ

5. Ὅροι κατὰ πλάτος Β΄, ΕΠΕ τόμ. 8, σελ. 344-352.
6 .Ὁμιλία στὸν ΚΘ΄ Ψαλμόν, ΕΠΕ τόμ. 5, σελ. 155-157.

καὶ καρτερία κατὰ τὴν παραβολὴ τοῦ Κυρίου, μὲ τὴν ὁποία διδασκόμαστε πάντοτε νὰ προσευχόμαστε καὶ νὰ μὴ λιποψυχοῦμε, καὶ κατὰ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου ποὺ ἐλέχθη σὲ ἄλλη περίπτωσι, ὅτι δηλαδή "*διὰ τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ θὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ὅσα χρειάζεται*"... Μερικὲς φορὲς δὲν ἐκπληρώνεται τὸ αἴτημα τῆς προσευχῆς καὶ ἐξαιτίας τῆς ἀναξιότητος αὐτοῦ ποὺ ζητεῖ, ὅπως στὴν περίπτωσι τοῦ Δαβίδ, ποὺ ἐνῶ προσευχήθηκε νὰ οἰκοδομήσει οἶκο γιὰ τὸν Θεό, ἐμποδίσθηκε... Πολλὲς φορὲς δέ, ἐπειδὴ ἐξαιτίας τῆς ἀμέλειάς μας χάνεται ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖο ἔπρεπε νὰ ὑποβάλουμε τὸ αἴτημα εὑρισκόμαστε ὕστερα νὰ τὸ ζητᾶμε ἄκαιρα καὶ μάταια..»[7].

«Ὅταν δὲ προσεύχεσαι, πρόσεχε μὴ ζητήσεις ἄλλα ἀντὶ ἄλλων καὶ προκαλέσεις τὴν ὀργὴ τοῦ Κυρίου· μὴ ζητήσεις δηλαδὴ χρήματα, ἀνθρώπινη δόξα, ἐξουσία ἢ κάτι ἄλλο ποὺ παρέρχεται, ἀλλὰ νὰ ζητεῖς τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ Αὐτὸς θὰ σοῦ παράσχει ὅ,τι χρειάζεται τὸ σῶμα. Τῆς προσευχῆς δέ, ἀγαπητέ, ὑπάρχουν δύο τρόποι· ὁ ἕνας εἶναι τῆς δοξολογίας μὲ ταπεινοφροσύνη, καὶ ὁ δεύτερος εἶναι τῆς αἰτήσεως, ποὺ ἀκολουθεῖ. Ὅταν προσεύχεσαι λοιπόν, μὴν ἀρχίζεις ἀμέσως μὲ τὴν αἴτησι, διαφορετικὰ γίνεσαι ὕποπτος ὡς πρὸς τὴν προαίρεσι, ὅτι

7. Ὅροι κατ' ἐπιτομήν, ΕΠΕ τόμ. 9, σελ. 312-314.

προσεύχεσαι στὸν Θεὸ πιεζόμενος ἀπὸ τὴν ἀνάγκη... Ἄρχισε νὰ δοξολογεῖς τὸν ποιήσαντα τὰ πάντα καὶ ὅταν Τὸν δοξολογήσεις ἀπὸ τὶς Γραφὲς ὅπως μπορεῖς καὶ ἀναπέμψεις αἶνον πρὸς Αὐτόν, τότε ἄρχισε μὲ ταπεινοφροσύνη καὶ λέγε: Ἐγώ, Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ μιλήσω ἐνώπιόν σου, διότι εἶμαι πολὺ ἁμαρτωλός.... Νὰ προσεύχεσαι λοιπὸν στὸν Θεὸ μὲ φόβο καὶ ταπεινοφροσύνη. Καὶ ὅταν τελειώσεις καὶ τὰ δύο, τὴν δοξολογία καὶ τὴν ταπεινοφροσύνη, τότε ζήτησε αὐτὸ ποὺ ἔχεις ἀνάγκη· ὄχι πλοῦτο, ὄχι ἐπίγεια δόξα, ὄχι ὑγεία τοῦ σώματος, ἀλλὰ ζήτησε τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ ὁ Βασιλιάς μας εἶναι πολὺ ἀπαιτητικὸς καὶ ἀγανακτεῖ, ἐὰν κάποιος τοῦ ζητήσει κάτι μικρό. Ὅταν ὅμως ζητεῖς τὰ ἀντάξια τοῦ Θεοῦ, μὴ σταματήσεις, ἕως ὅτου τὰ λάβεις, καὶ νὰ μὴν πεῖς εἶμαι ἁμαρτωλὸς καὶ δὲν εἰσακούομαι. Καὶ ἂν ἀκόμη περάσει μήνας, ἔτος, τρία ἔτη, ἀκόμα καὶ τέσσαρα ἔτη ἢ καὶ περισσότερα, ἕως ὅτου λάβεις, μὴν ἀποκάμεις, ἀλλὰ ζήτει μὲ πίστι, ἐργαζόμενος πάντοτε τὸ ἀγαθό.

Θέλεις νὰ μάθεις πῶς οἱ ἅγιοι ἐπέμεναν καὶ δὲν ἀπελπίζονταν; Νὰ μιμῆσαι τὴν πίστι τοῦ Ἀβραάμ. Ἐμεῖς ὅμως ἕνα ἔτος προσευχόμαστε καὶ ἐγκαταλείπουμε τὴν προσπάθεια· δύο ἔτη νηστεύουμε καὶ παραιτούμεθα. Ἂς μὴν ἀτονήσουμε λοιπὸν ἀναμένοντες τὴν ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ θὰ πεῖ κανείς, ἐπανειλημμένα ζήτησα καὶ δὲν ἔλαβα. Ὁπωσδήποτε τοῦτο ὀφείλεται στὸ ὅτι ζήτησες ὄχι μὲ τὸν προσή-

κοντα τρόπο, ἀλλὰ μὲ ἀπιστία ἢ μὲ σκορπισμένο τὸν νοῦ σου ἢ στὸ ὅτι ζήτησες πράγματα ἀσύμφορα γιὰ σένα. Ἀκόμα κι ἂν ζήτησες πολλὲς φορὲς καὶ πράγματα ποὺ ἦταν πρὸς τὸ συμφέρον σου, δὲν ἐπέμεινες ὅμως στὸ αἴτημα.

Ὁ Θεὸς γνωρίζει τὴν καρδιὰ τῶν προσευχομένων. Τί λοιπόν, θὰ πεῖ κάποιος, ἔχει ἀνάγκη ὁ Θεὸς τῆς αἰτήσεώς μας; Δὲν γνωρίζει τί χρειαζόμαστε; Ποιά ἡ ἀνάγκη λοιπὸν τῆς αἰτήσεως; Ὁ Θεὸς γνωρίζει τί χρειαζόμαστε καὶ μᾶς παρέχει πλούσια ὅλα τὰ ὑλικὰ ἀγαθά· ὅμως τὴν πίστι καὶ τὶς πράξεις τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν δὲν τὰ παίρνεις, ἂν δὲν τὰ ζητήσεις μὲ κόπο καὶ μὲ μεγάλη ἐπιμονή. Γιατὶ πρέπει προηγουμένως νὰ τὰ ποθήσεις, ὕστερα νὰ τὰ ζητήσεις εἰλικρινὰ μὲ πίστι καὶ ὑπομονή, προσφέροντας ὅλες τὶς δυνάμεις σου καὶ μὲ συνείδησι ποὺ δὲν σὲ καταδικάζει γι᾽ ἀμελῆ καὶ φυγόπονο αἴτησι, καὶ τότε θὰ λάβεις, ὅταν θέλει ὁ Κύριος. Καὶ ἴσως γι᾽ αὐτὸ ἀναβάλλει νὰ ἐκπληρώσει τὸ αἴτημά σου, γιὰ νὰ γνωρίσεις τὴν ἀξία τοῦ δώρου τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ φυλάξεις μὲ φόβο αὐτὸ ποὺ δωρήθηκε.

Μὴν ὀλιγοψυχήσεις λοιπόν, ἐὰν δὲν ἐκπληρωθεῖ γρήγορα τὸ αἴτημά σου... Αὐτὰ ἔχοντες κατὰ νοῦ, εἴτε τώρα εἴτε ὕστερα λάβουμε, ἂς εὐχαριστοῦμε τὸν Κύριο. Μόνο ἐμεῖς νὰ μὴν ὀλιγοψυχήσουμε καὶ σταματήσουμε νὰ ζητᾶμε. Γιατὶ ἀπὸ αὐτὸ ἀποδεικνύεται καὶ ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη μας πρὸς τὸν Θεό, ὅταν

δηλαδή, καὶ χωρὶς νὰ ἐκπληρώνεται γρήγορα τὸ αἴτημά μας, συνεχίζουμε νὰ Τὸν εὐχαριστοῦμε»[8].

❋

2. Τοῦ Θεοφόρου ἁγίου Πατέρα μας Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

α΄. Προβάλλει τὴν ἀξία καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς προσευχῆς.

«Προτιμότερο εἶναι νὰ σκέπτεται κανεὶς τὸν Θεὸ παρὰ νὰ ἀναπνέει. Καὶ ἂν μπορῶ νὰ πῶ αὐτό, δὲν πρέπει νὰ κάνει κανεὶς τίποτε ἄλλο ἀπὸ αὐτό»[9].

«Μὲ τὴν προσευχὴ μεταφερόμαστε στὸν Θεό».[10]

«Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἀγρυπνία εἶναι καλό. Ἂς σὲ πείσει γι᾽ αὐτὸ ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος πρὶν ἀπὸ τὸ πάθος Του ἀγρυπνοῦσε καὶ προσευχόταν»[11].

❋

8. Ἀσκητικαὶ Διατάξεις, ΕΠΕ τόμ. 9, σελ. 402-416.
9. Λόγος ΚΖ΄, Θεολογικὸς Α΄. ΕΠΕ τόμ. 4, σελ. 16.
10. Λόγος ΚΖ΄, Θεολογικὸς Α΄. ΕΠΕ τόμ. 4, σελ. 22.
11. Λόγος ΙΔ΄, Περὶ φιλοπτωχείας, ΕΠΕ τόμ. 5, σελ. 245.

3. Τοῦ Θεοφόρου ἁγίου Πατέρα μας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

α΄. Τονίζει τὴν δύναμι τῆς προσευχῆς, ὅταν γίνεται ἀπὸ πολλούς, ὅπως ἀπ᾽ ὅλη τὴν οἰκογένεια ἢ ἀπὸ ὅλη τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα.

«Γιατὶ ἐκεῖνος ποὺ ἀπολαμβάνει τὴν ἀγάπη, θὰ ὠφεληθεῖ ὁπωσδήποτε καὶ ἀπὸ τὴν προσευχή. Δὲν ἔχει δὲ τόση δύναμη ἡ προσευχή σου, ὅπως ὅταν γίνεται μαζὶ μὲ συγγενικά σου μέλη, ὅπως ὅταν ὁλόκληρο τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ὁμόψυχα ἀπευθύνει στὸν Θεὸ δέησι μὲ μιὰ φωνή»[12].

«Θέλεις νὰ μάθεις πόση εἶναι ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς ποὺ γίνεται στὴν Ἐκκλησία; Εἶναι μεγάλη ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς ποὺ προσφέρεται μέσα στὴν Ἐκκλησία ὁμόφωνα ἀπὸ τὸν λαό»[13].

β΄. Ἀναδεικνύει τὶς πνευματικὲς ὠφέλειες τῆς προσευχῆς.

«Γιατὶ εἶναι μεγάλο ὅπλο ἡ προσευχή, μεγάλη ἀσφάλεια, μεγάλος θησαυρός, μεγάλο λιμάνι, ἀπλησίαστος τόπος... Τότε κυρίως ὁ ἐχθρὸς παρουσιάζεται καὶ κάνει τὰ πάντα καὶ μηχανεύεται τὰ πάντα,

12. Περὶ ἀσαφείας τῶν προφητειῶν, Β΄. ΕΠΕ τόμ. 1, σελ. 354-356.
13. Περὶ ἀσαφείας τῶν προφητειῶν, Β΄. ΕΠΕ τόμ. 1, σελ. 356-358.

γιὰ νὰ μᾶς ἐμποδίσει καὶ νὰ μᾶς ρίξει στὴν ἀδιαφορία. Γι᾽ αὐτό, ἂς ἀγρυπνοῦμε καὶ κάθε σκέψις ποὺ διαταράσσει τὸν λογισμό μας νὰ ἀποκρούουμε καὶ συνεχῶς νὰ προσκολλόμαστε στὸν Θεὸ μὲ τὶς ἀδιάλειπτες προσευχές μας»[14].

γ΄. Καθορίζει τὶς πνευματικὲς προϋποθέσεις γιὰ νὰ εἶναι ἡ προσευχὴ εὐπρόσδεκτη ἀπὸ τὸν Θεό.

«Γιατὶ δὲν ἀρκεῖ ἡ προσευχὴ γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ αὐτὸ ποὺ ζητᾶμε, ἐὰν δὲν τὴν στείλουμε ἔτσι, ὅπως ἀρέσει στὸν Θεό.... Γιατὶ τὸ νὰ εἰσακουσθεῖ ἡ προσευχή μας ἔτσι κατορθώνεται: Πρῶτα τὸ νὰ εἴμαστε ἄξιοι νὰ λάβουμε αὐτὰ ποὺ ζητᾶμε. Ἔπειτα μὲ τὸ νὰ προσευχόμαστε σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ. Τρίτο μὲ τὸ νὰ εἶναι συνεχὴς ἡ προσευχή μας. Τέταρτο μὲ τὸ νὰ μὴ ζητᾶμε τίποτε τὸ βιωτικό. Πέμπτο μὲ τὸ νὰ μὴ ζητᾶμε ἐκεῖνο ποὺ μᾶς συμφέρει. Ἕκτο μὲ τὸ νὰ προσφέρουμε ὅλα τὰ δικά μας... Ὅπως ἀκριβῶς λοιπὸν ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτᾶται τὸ νὰ εἰσακουσθεῖ ἡ προσευχή μας, ἔτσι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τὸ νὰ μὴν εἰσακουσθεῖ, ἀκόμη καὶ ἂν εἶναι ἐνάρετοι αὐτοὶ ποὺ ζητοῦν. Καὶ ἕνα ἄλλο ὑπάρχει ποὺ κάνει νὰ μὴν εἰσακουόμαστε, ὅταν προσευχόμεθα ἐνῶ ἐπιμένουμε στὴν διάπραξι ἁμαρτημάτων. Πάλι ὅταν ζητᾶμε κάτι ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν

14. Περὶ ἀσαφείας τῶν προφητειῶν, Β΄. ΕΠΕ τόμ. 3, σελ. 288-290.

μας, ὄχι μόνο δὲν εἰσακουόμαστε, ἀλλὰ καὶ παροργίζουμε τὸν Θεό. Γιατὶ ἡ προσευχὴ εἶναι φάρμακο, ἀλλ᾽ ἂν δὲν γωρίζουμε, πῶς πρέπει νὰ τὸ χρησιμοποιοῦμε, δὲν καρπούμεθα τὴν ὠφέλειά του»[15].

«Ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ τεῖχος τῶν πιστῶν, τὸ ὅπλο μας τὸ ἀκαταγώνιστο, ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ καθάρσιο τῆς ψυχῆς μας, ἡ ἀπολύτρωσις τῶν ἁμαρτημάτων μας, ἡ αἰτία τῶν μυρίων ἀγαθῶν. Ἡ προσευχὴ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ διάλεξι μὲ τὸν Θεὸ καὶ συνομιλία μὲ τὸν Κύριο τῶν ὅλων... Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ μποροῦσε νὰ θεωρηθεῖ πιὸ μακάριος καὶ ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ φορεῖ τὸ βασιλικὸ στέμμα, ἐφόσον συμβεῖ μὲ τὴν προσευχὴ νὰ ἀποσπάσει τὴν οὐράνια βοήθεια. Αὐτὴ πρὸ πάντων θὰ μπορέσει νὰ μᾶς διαφυλάξει διαρκῶς τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ ἐνδύματος καὶ μαζὶ μ᾽ αὐτὴν ἡ γενναιόδωρη ἐλεημοσύνη, τὸ ἀποκορύφωμα τῶν ἀγαθῶν, δηλαδὴ ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς μας»[16].

«Ἂς μάθουμε ἀπὸ τὶς θεῖες Γραφὲς τὸν πλοῦτο, τὸν ὁποῖο ἀποθησαυρίζει ἡ προσευχή: α) Ἐλκύει τὸ ἔλεος καὶ τὴν φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. β) Προξενεῖ τὸ ἔλεος τῶν ἀγαθῶν. γ) Μὲ τὴν προσευχὴ ἐσώθηκαν πόλεις, ἔθνη καὶ ἡ οἰκουμένη ὁλόκληρη. δ) Ἡ προσευχὴ νίκησε τὴν δύναμι τῆς φωτιᾶς καὶ ἡμέρωσε τὰ

15. Εἰς τὸν Ζ΄ Ψαλμόν, ΕΠΕ τόμ. 5, σελ. 296-298.
16. Κατήχησις Ζ΄, ΕΠΕ τόμ. 30, σελ. 490-492.

λοντάρια. ε) Αὐτὴ γέννησε τὸν ἅγιο προφήτη Σαμουήλ. στ) Μὲ αὐτὴ ὁ Δαβὶδ διεξήγαγε νικηφόρως τόσους καὶ τέτοιους πολέμους. Μὲ αὐτὴ ὁ Ἐζεκίας ἔτρεψε σὲ φυγὴ τῶν Περσῶν τὸ πλῆθος. ζ) Ἡ προσευχὴ τοὺς Νινευῖτες διέσωσε. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὴν οἰκία τὸ θεμέλιο τὸ ἴδιο εἶναι γιὰ τὴν ψυχὴ ἡ προσευχή»[17].

«Καὶ καθὼς εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη καὶ ἡ πιὸ παλαιὰ καὶ ἡ μητέρα ὅλων τῶν ἐντολῶν, γεννᾶ ὅλα τὰ παραγγέλματα τοῦ Κυρίου... Γιατὶ εἶναι κοινωνία καὶ ἕνωσις μὲ τὸν Θεό, ὅταν γίνεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς. Ἡ προσευχὴ εἶναι φωτισμὸς τῆς ψυχῆς, ἀληθὴς ἐπίγνωσις τοῦ Θεοῦ, μεσίτρια μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων... καὶ ἀφοῦ ἔρθει ὑπεράνω ὅλης τῆς κτιστῆς φύσεως, ἔρχεται πλησίον αὐτῆς τῆς ἀπροσίτου Τριάδος... Χαροποιεῖ τὴν καρδιά, ἀναπαύει τὴν ψυχή, καὶ γενικῶς στολίζει τὸν ἄνθρωπο μὲ ὅλα τὰ ἀγαθά. Αὐτὴ ἔφερε σὰν δῶρο στὴν Ἄννα τὸν Σαμουὴλ καὶ ἀνέδειξε τοῦτον προφήτη Κυρίου. Αὐτὴ ἔκανε τὸν Ἠλία ζηλωτὴ τοῦ Κυρίου. Μὲ τὴν προσευχὴ ὁ νομοθέτης Μωυσῆς ἐξιλέωσε τὸν Ἰσραὴλ μὲ τὸν Θεό. Μὲ τὴν προσευχὴ καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τὸ μεγάλο καὶ λαμπρότατο στὸν οὐρανὸ ἄστρο, τὸν ἥλιο, τὸν ἔκανε νὰ παραμείνει στὸ σημεῖο ἐκεῖνο μία ὁλόκληρη ἡμέρα. Μὲ τὴν εὐχὴ καὶ τὸ μέγα τῶν Ἀπο-

17. Περὶ προσευχῆς Α΄, ΕΠΕ 31, 204-218.

στόλων σύστημα ἀξιώθηκε νὰ δεχθεῖ τὴν χάρι τοῦ Παρακλήτου. Αὐτὴ μᾶς δίνει πληροφορία γιὰ τὰ μέλλοντα... Ἡ προσευχὴ εἶναι πόθος πρὸς τὸν Θεό, ἀγάπη ἀνέκφραστος, ποὺ δὲν ἐπιτελεῖται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐνέργεια τῆς θείας Χάριτος. Εἶναι ἀναφαίρετος πλοῦτος καὶ οὐράνια τροφὴ ποὺ χορταίνει τὴν ψυχή. Μὲ αὐτὴ στόλιζε τὸν οἶκο σου γιὰ νὰ ὑποδεχθεῖς τὸν Κύριο σὰν σὲ βασιλικὸ καὶ περίοπτο οἶκο»[18].

δ΄. Ἐπισημαίνει αὐτὰ ποὺ πρέπει νὰ ζητοῦνται ἀπὸ τὸν Θεὸ μὲ τὴν προσευχή.

«Δὲν πρέπει οἱ προσευχόμενοι νὰ ζητοῦν αὐτὰ ποὺ φεύγουν καὶ χάνονται, οὔτε τὴν ὀμορφιὰ τοῦ σώματος, οὔτε τὸν πλοῦτο τῶν χρημάτων, οὔτε νὰ ἐπιζητοῦν τὴν δύναμι τῶν ἀξιωμάτων. Γιατὶ εἶναι μερικοὶ ποὺ ζητοῦν ὡς ὠφέλιμα τὰ ὀλέθρια... Ὁ γιατρὸς τῶν ψυχῶν μας δὲν δέχεται νὰ δώσει σ᾽ αὐτοὺς ποὺ ζητοῦν ὅσα θὰ ἀποβοῦν σὲ βλάβη τους. Μερικοὶ μάλιστα ἀπ᾽ αὐτοὺς ποὺ ἔπεσαν στὴν χειρότερη ἀνοησία, ὄχι μόνο ὀμορφιὰ τοῦ σώματος καὶ πλοῦτο καὶ ἐξουσία καὶ ὅλα τὰ παρόμοια νὰ ζητοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸ τῶν ὅλων, ἀλλὰ καὶ καταριοῦνται τοὺς ἐχθρούς τους καὶ παρακαλοῦν νὰ πέσει ἐπάνω τους κάποια τιμωρία, καὶ Ἐκεῖνον ποὺ μὲ τὴν προσευχή τους

18. Περὶ εὐχῆς, ΕΠΕ τόμ. 31, σελ. 220-228.

ζητοῦν νὰ γίνει γιὰ τὸν ἑαυτό τους ἥμερος καὶ φιλάνθρωπος, Αὐτὸν θέλουν νὰ γίνει γιὰ τοὺς ἐχθρούς τους σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος»[19].

ε΄. Καθορίζει καὶ τὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς.

«Ἀπαραίτητη εἶναι ἡ ἑωθινὴ προσευχὴ γιὰ νὰ εὐχαριστεῖτε τὸν Θεὸ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ ἤδη σᾶς χάρισε καὶ νὰ τὸν παρακαλεῖτε ν᾽ ἀξιωθεῖτε νὰ λάβετε μεγάλη βοήθεια γιὰ τὴν διαφύλαξι αὐτῶν στὴν συνέχεια... Καὶ κατὰ τὴν ἑσπέρα ὀφείλετε νὰ ἀποδώσετε λόγο στὸν Κύριο γιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ νὰ ζητήσετε συγνώμη γιὰ τὰ πταίσματά σας»[20].

στ΄. Θέτει τὶς προϋποθέσεις ποὺ πρέπει νὰ διαθέτει ὁ προσευχόμενος.

«Πάντοτε βέβαια εἶναι μεγάλη ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς, ὅταν ὅμως συνοδεύεται καὶ ἀπὸ νηστεία, τότε κάνει δυνατότερη τὴν ψυχή. Γιατὶ τότε ἀναπέμπεται ἀπὸ τὴν λύρα πιὸ εὐχάριστη καὶ πιὸ ἀξιόλογη μελωδία. Μεγάλο ἀγαθὸ ἡ προσευχή, ὅταν γίνεται μὲ καρδιὰ γεμάτη ἀπὸ εὐχαρίστησι καὶ πνευματικὴ διαύγεια. Καὶ πῶς θὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ εὐχαρίστησι ἡ καρδιά μας; Ἐὰν ἐξασκήσουμε καὶ συνηθίσουμε τὸν ἑαυτό μας νὰ εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸ ἀκόμα καὶ ὅταν δὲν ἱκανοποιηθεῖ τὸ αἴτημά μας. Συμβαίνει

19. Περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτεύεσθαι, ΕΠΕ τόμ. 26, σελ. 124-128.
20. Κατήχησις Η΄, ΕΠΕ τόμ. 30, σελ. 510-512.

πολλὲς φορὲς νὰ εἶναι βλαβερὸ ἐκεῖνο ποὺ ζητᾶμε, ὁ Θεὸς ὅμως ποὺ γνωρίζει πολὺ καλύτερα ἐκεῖνο ποὺ μᾶς συμφέρει, δὲν μᾶς δίνει ἐκεῖνα ποὺ ζητᾶμε μὲ τὶς προσευχές μας, φροντίζοντας γιὰ τὴν ὠφέλειά μας, ποὺ ἐμεῖς δὲν γνωρίζουμε»[21].

«Εἶναι μεγάλο ὅπλο ἡ προσευχή, εἶναι μεγάλο κόσμημα ἡ προσευχὴ καὶ ἀσφάλεια καὶ λιμάνι καὶ θησαυρὸς ἀγαθῶν καὶ ἀσύλητος πλοῦτος. Ὁ Θεὸς δὲν δίνει τὴν χάρι Του τόσο εὔκολα ὅταν παρακαλεῖται ἀπὸ ἄλλους, ὅσο ὅταν παρακαλεῖται ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους. Σκέψου λοιπὸν σὲ ποιόν προσέρχεσαι. Συνομιλοῦμε μὲ τὸν Κύριο τῶν Ἀγγέλων... Πολλὰ τραύματα, ἀγαπητοί, δεχόμαστε καθημερινὰ ἀπὸ τοὺς δικούς μας καὶ τοὺς ξένους στὴν ἀγορά, στὸ σπίτι, ἀπὸ τὰ δημόσια πράγματα, ἀπὸ τὰ ἰδιωτικά, ἀπὸ τοὺς γείτονες καὶ τοὺς φίλους. Σ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ τραύματα ἂς θέσουμε φάρμακα γιὰ τοὺς ἑαυτούς μας κατὰ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς»[22].

«Ἂς μιμηθοῦμε λοιπὸν τὸν Κύριο καὶ ἂς προσευχόμαστε γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας. Δὲν θέλεις νὰ μιμηθεῖς τὸν Δεσπότη. Μιμήσου τὸν Στέφανο τὸν ἀπόστολο καὶ τὸν Παῦλο καὶ τὸν Μωυσῆ καὶ τὸν Σαμουὴλ τὸν προφήτη, ποὺ νόμιζε ὅτι εἶναι ἁμαρτία τὸ νὰ μὴν προσεύχεσαι ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν. Εἶναι σπου-

21. Εἰς τὴν Μεγ. Ἑβδομάδα, ΕΠΕ τόμ. 35, σελ. 542-546.
22. Εἰς τὴν Μεγ. Ἑβδομάδα, ΕΠΕ τόμ. 35, σελ. 548-552.

δαιότερο νὰ προσεύχεται κανεὶς γιὰ τοὺς ἐχθρούς του, παρὰ γιὰ τοὺς φίλους του. Ἂς γίνουμε λοιπὸν ὅμοιοι μὲ τὸν Πατέρα»[23].

❋

4. Τοῦ ὁσίου Πατέρα μας Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ.

Μὲ τὴν προσευχὴ ὁ νοῦς τοῦ πιστοῦ γίνεται θεοειδής.

«Ὁ νοῦς ποὺ ἑνώνεται μὲ τὸν Θεὸ καὶ παραμένει σ' Αὐτὸν μὲ προσευχὴ καὶ ἀγάπη, γίνεται σοφὸς καὶ ἀγαθὸς καὶ δυνατὸς καὶ φιλάνθρωπος καὶ ἐλεήμων καὶ μακρόθυμος· καὶ μὲ μιὰ λέξι ἔχει ἐπάνω του ὅλα τὰ θεῖα ἰδιώματα. Ὅταν ὅμως ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Θεό, ἢ γίνεται κτηνώδης καθὼς γίνεται φιλήδονος ἢ θηριώδης, μαχόμενος γιὰ τὰ ὑλικὰ μὲ τοὺς ἀνθρώπους»[24].

❋

23. Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν ληστήν Α΄ ΕΠΕ τόμ. 36, σελ. 28-34.

24. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ· Β΄ ἑκατοντὰς κεφαλαίων *«Περὶ ἀγάπης»* Φιλοκαλία τ. Β΄, σελ. 68, ἐκδ. «Τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας». Θεσσαλονίκη 1988[2].

5. Τοῦ ἁγίου καὶ Θεοφόρου Πατέρα μας Γρηγορίου, Ἐπισκόπου Νύσσης.

Οἱ ἐνέργειες τῆς προσευχῆς

«Ἡ προσευχή εἶναι φύλακας τῆς σωφροσύνης, χαλιναγωγεῖ τὸν θυμό, καταστέλλει τὴν ὑπερηφάνεια, καθαρίζει ἀπὸ τὴν μνησικακία, διώχνει τὸν φθόνο, καταργεῖ τὴν ἀδικία, ἐπανορθώνει τὴν ἀσέβεια.

Ἡ προσευχὴ εἶναι δύναμις τῶν σωμάτων, φέρνει χαρὰ στὸ σπίτι, χορηγεῖ εὐνομία στὴν πόλι, παρέχει ἰσχὺ στὴν ἐξουσία, δίνει νίκη κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου, ἐξασφαλίζει τὴν εἰρήνη, ξαναενώνει τοὺς χωρισμένους, διατηρεῖ στὴν θέσι τους ἑνωμένους.

Ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ ἐπισφράγισμα τῆς παρθενίας, ἡ πιστότητα τοῦ γάμου, ὅπλο στοὺς ὁδοιπόρους, φύλακας ὅσων κοιμοῦνται, θάρρος τῶν ξύπνιων, στοὺς γεωργοὺς φέρνει τὴν εὐφορία, στοὺς ναυτιλόμενους χαρίζει τὴν σωτηρία.

Ἡ προσευχὴ εἶναι συνήγορος γι᾽ αὐτὸν ποὺ δικάζεται, ἡ ἄνεσις τοῦ φυλακισμένου, ἡ ἀνάπαυσις τοῦ κουρασμένου, ἡ παρηγοριὰ τῶν λυπημένων, ἡ χαρὰ ὅσων χαίρονται, ἡ παρηγοριὰ ὅσων πενθοῦν, τὸ στεφάνι τοῦ γάμου, ἡ ἑορτὴ τῆς γεννήσεως, τὸ σάβανο ὅσων πεθαίνουν.

Ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ συνομιλία μὲ τὸν Θεό, θεωρία τῶν ἀοράτων, ἡ ἱκανοποίησι ὅσων ἐπιθυμοῦν, ἡ ὁμοτιμία μὲ τοὺς ἀγγέλους, προκοπὴ στὰ καλὰ ἔργα, ἀποτροπὴ ἀπὸ τὰ κακά, ἡ διόρθωσις ὅσων ἁμαρτάνουν, ἡ ἀπόλαυσις τῶν παρόντων ἀγαθῶν, ἡ ὑπόστασις τῶν ἀγαθῶν τοῦ μέλλοντος.

Ἡ προσευχὴ μετέβαλε γιὰ τὸν Ἰωνᾶ σὲ σπίτι τὸ κῆτος, ἐπανέφερε στὴν ζωὴ τὸν Ἐζεκία ἀπὸ αὐτὲς τὶς πύλες τοῦ θανάτου· γιὰ τοὺς τρεῖς ἄλλαξε τὴν φλόγα σὲ δροσερὴ αὔρα, ὕψωσε τρόπαιο τῶν Ἑβραίων καὶ γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες κέρδισε νίκη κατὰ τῶν Ἀμαληκιτῶν, καὶ ἔστρωσε νεκροὺς ἑκατὸν ὀγδόντα πέντε χιλιάδες τοῦ Ἀσσυριακοῦ στρατοῦ μὲ ἀόρατη ρομφαία σὲ μία νύχτα»[25].

25. Λόγος Α΄. Περὶ προσευχῆς, ΕΠΕ τόμ. 8, σελ. 17-19.

Παναγία Τριάς,
ἐλέησον ἡμᾶς.
Κύριε, ἱλάσθητι
ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν.
Δέσποτα, συγχώρησον
τὰς ἀνομίας ἡμῶν.
Ἅγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι
τὰς ἀσθενείας ἡμῶν,
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.
Κύριε ἐλέησον.

Ἐπίλογος

Στὴν Ἀποκάλυψι ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης περιγράφει μὲ ἔντονες καὶ ζωηρὲς εἰκόνες τὴν προσευχὴ Ἀγγέλων καὶ Ἁγίων ποὺ δοξολογοῦν σὲ μία χοροστασία προσευχητικὰ τὸν Θεό.[1]

Εὔχομαι καὶ προσεύχομαι σ᾽ αὐτὴ τὴν χοροστασία νὰ προστεθοῦμε κι ἐμεῖς αἰνοῦντες, ὑμνοῦντες, εὐλογοῦντες καὶ εὐχαριστοῦντες τὸν Σωτήρα Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ στοὺς αἰῶνες.

1. Ἀποκαλύψεως ιθ΄ 1-8.

ISBN: 978-960-6841-70-5